

FÖRDJUPNING: BASORTERNA

Kommunens sex basorter, Arkelstorp, Degeberga, Fjälkinge, Tollarp, Åhus och Önnestad, ska även fortsättningsvis fungera som servicenoder för omkringliggande omland. Basorterna ska tillhandahålla ett brett utbud av kommunal service för sitt omland genom att erbjuda vård, skola och omsorg.

I strategin för en levande landsbygd ingår en vilja att stärka basorterna. Starka och attraktiva basorter ökar möjligheterna för ett bra boende, fungerande service och ett levande näringsliv på landsbygden. Bebyggelsen samlas kring dessa noder och en alltför spridd bebyggelse på landsbygden undviks. Här följer fördjupade studier av de sex basorterna med förslag på vidare utvecklingsmöjligheter.

Åhus

Degeberga

Arkelstorp

SEX BASORTER

De sex basorterna fyller en viktig funktion för den omkringliggande landsbygden och bidrar till att bevara en levande landsbygd i kommunen. Fokus har legat på att hitta hållbara, unika och attraktiva utbyggnadsmöjligheter i basorterna. Ett exempel är att lyfta fram sjö- och ånära lägen för bostadsutveckling. Ett ökat befolkningsunderlag ger förutsättningar för att bibehålla och utveckla befintlig service och att skapa balans mellan stad och landsbygd.

Tillväxten i de flesta basorterna har varit måttlig. Den största och snabbast växande basorten är Åhus medan Arkelstorp är minst. Orter som väntas få ett uppsving de närmaste åren är Fjälkinge och Önnestad som får egna pågatågsstationer och blir lockande alternativ för pendlare.

Principen för utvecklingen av basorterna är en utveckling av bostadsområden med inslag av service för att på så sätt skapa levande orter.

Läsanvisning:

Som en del av strategin att stärka basorterna har sex ortsstudier utförts inom ramen för översiktsplanearbetet. Varje basort har studerats och beskrivits utifrån en nulägesanalys och förslag på framtida utveckling.

För varje basort finns en karta med förslag på framtida utvecklingsmöjligheter. Dessa förslag är gjorda på en översiktlig nivå och utifrån det som i nuläget är känt om platsen. Utifrån underlaget görs en översiktlig bedömning om huruvida förslaget kan komma att behöva mer omfattande utredningar vid plangenumförandet.

I några fall indikeras att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) måste utföras i samband med detaljplanering av ett område för att analysera det aktuella ingreppets påverkan på hälsa, miljö och hushållningen med naturresurser. Vid kommande planering måste hänsyn också tas till nationella miljömål samt juridiskt styrande miljö kvalitetsnormer, för att tillförsäkra en godtagbar miljö kvalitet för människors hälsa och miljön.

Tollarp

Fjälkinge

Önnestad

ARDELSTORP

Arkelstorp ligger vid Oppmannasjöns norra spets, ca 2 mil nordost om Kristianstad. Trakterna kring Arkelstorp kallas ibland Äppelbygden, på grund av de många fruktodlingar som finns här.

Befolkning

Arkelstorp är minst av kommunens basorter med 768 invånare 2010. Jämfört med kommungenomsnittet har orten en lägre andel invånare i åldern 20-59 och en något högre andel i åldrarna 0-19 och 60+. Befolkningen minskade med 4 personer under perioden 2005-2010.

Service och näringsliv

Arkelstorp har ett bra serviceutbud med bland annat förskola, skola för åk 1-9, äldreboende, friluftsbad, idrottsplats, bibliotek och livsmedelsbutik. Arkelstorp har ett stort upptagningsområde.

Inom Arkelstorp finns sammanlagt ca 300 arbetstillfällen, främst inom skola, vård och omsorg men också inom privata företag. Räddningstjänsten har en brandstation som bemannas av deltidbrandmän.

Pendling

År 2007 bodde 336 förvärvsarbetande i Arkelstorp, varav 68 personer arbetade på orten. Störst in- och utpendling skedde till staden Kristianstad, Östra Göinge kommun och omgivande landsbygd.

Bebyggelse

I Arkelstorp finns många äldre byggnader och fina kulturmiljöer bevarade. Orten har också mycket villabebyggelse från 1950- 70-tal. Bostäderna ligger i relativt enhetliga områden som nås via stickgator. I de centrala delarna finns byggnader med servicefunktioner som butiker, men även skola, idrottshall och äldreboende. Några delar av byn präglas av glänsare bebyggelse med mycket grönska.

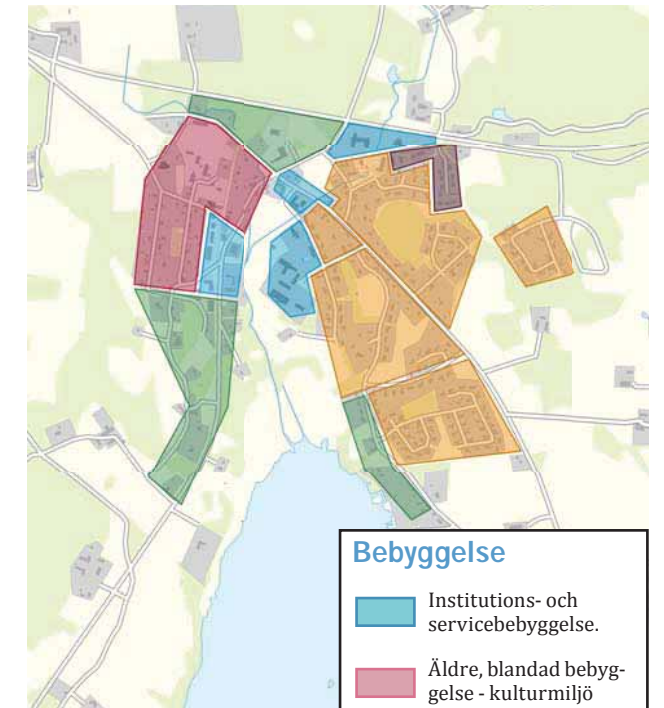
De senaste 10 åren har det endast byggts några enstaka villor i Arkelstorp och efterfrågan på tomter är låg.

Landskap och natur

I Arkelstorp finns goda rekreativsmöjligheter, bland annat genom närheten till sjön och till Lervejallen. Oppmannasjön nyttjas i orten främst till båtliv och fiske. Omgivningarna är natursköna med sjöar, bokskogar, äppelodlingar och åkermark. Grönstrukturen sträcker sig långt in i bebyggelsen och skapar naturstråk mellan bebyggelseområdena.

Folkliv

I Arkelstorp finns många offentliga byggnader med integrerade funktioner som bank/förskola och bibliotek/medborgarkontor. Här finns ett antal naturliga mötesplatser där invånarna träffas. I centrum utgör butikerna, banken, pizzerian och gatuköket mötesplatser. Skolan, biblioteket, bad- och idrottsanläggningarna är också viktiga sociala träffpunkter.

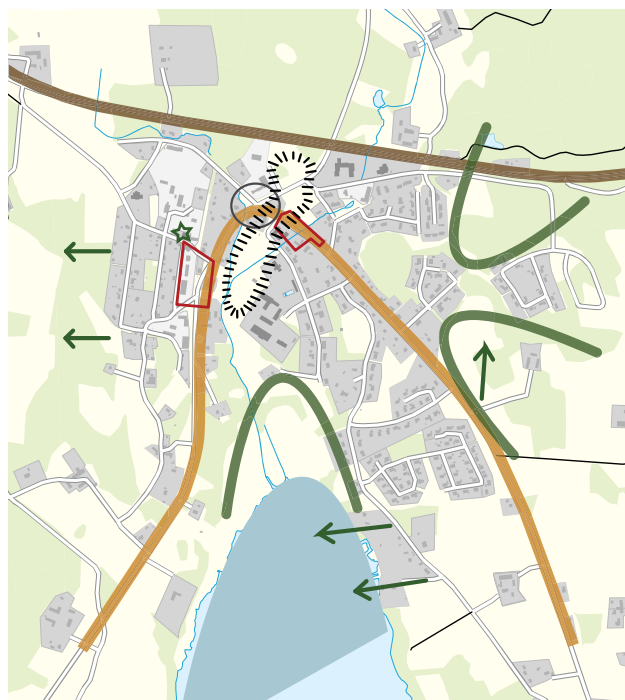
Bebyggelse

■	Institutions- och servicebebyggelse.
■	Äldre, blandad bebyggelse - kulturmiljö
■	Friliggande bostadsbebyggelse
■	Grupphusbebyggelse/ marklägenheter
■	Solitära byggnader/gles bebyggelse omgiven av grönska.

Rumslig struktur

Arkelstorp har en förhållandevis lucker struktur med gröna kilar mellan bebyggelseområdena. I norr avgränsar Vårestorpsvägen/Nåsумsvägen orten. Vägen fungerar som en barriär för trafikrörelser norrut. I söder avgränsar Oppmannasjön bebyggelsen. Inne i orten finns många möjligheter till utblickar över det omgivande landskapet.

Allarpsvägen/Oppmannavägen är ett starkt trafik- och rörelsestråk genom orten och i viss mån en barriär. Centrumfunktionerna är idag lokaliserade till två olika platser inom orten. Bebyggelsen i Arkelstorp är förhållandevis låg och inbäddad i grönskan, ett lokalt landmärke är den gamla brandstationen som syns på långt håll. Centralt i Arkelstorp finns ett nord-sydligt grönstråk som utgör ett "hål" i bebyggelsestrukturen.

Ortens rumsliga struktur

Trafik

Vägar

Allarpsvägen/Oppmannavägen är Arkelstorps huvudtrafikstråk. Allarpsvägen leder söderut till Kristianstad via Ekestad och Österslöv. Oppmannavägen går mot Kiaby vidare till Fjälkinge. Norr om orten löper Vårestorpsvägen/Nåsумsvägen i öst-västlig riktning. Det är en rak väg, hastighetsbegränsad till 80 km/h där många håller hög hastighet vilket innebär att utfarten från Allarpsvägen är riskfylld.

En del av de sekundära vägarna som används för intern trafik inom orten mynnar i vändplatser och är svårorienterade. Det saknas kopplingar i öst-västlig riktning inom orten.

Rumslig struktur

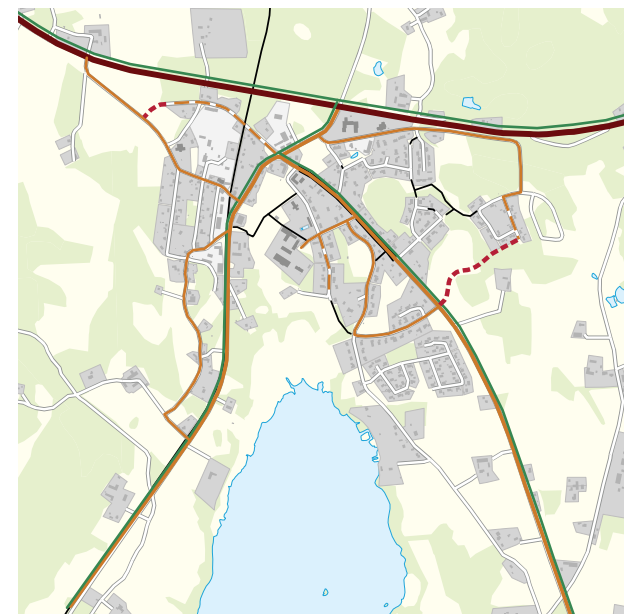
- Barriär
- Grön kil
- Utblick
- Stråk
- Centrum
- Landmärke
- "Hål" i bebyggelsen

Trafik

- Vårestorp/Nåsумsvägen
- Huvudtrafikstråk
- Viktiga interna väglänkar
- Avskurna väglänkar
- Kritiska korsningar
- Kollektivtrafik buss
- Buss 543 (Knislinge-Arkelstorp-Olofström)
- Busshållplats
- Gång- och cykelväg

Kollektivtrafik

Arkelstorp trafikeras av regionbussar. Kollektivtrafiken riktas främst mot Kristianstad med förbindelser ca 1 gång i timmen under vardagar och ca 30 minuters restid.

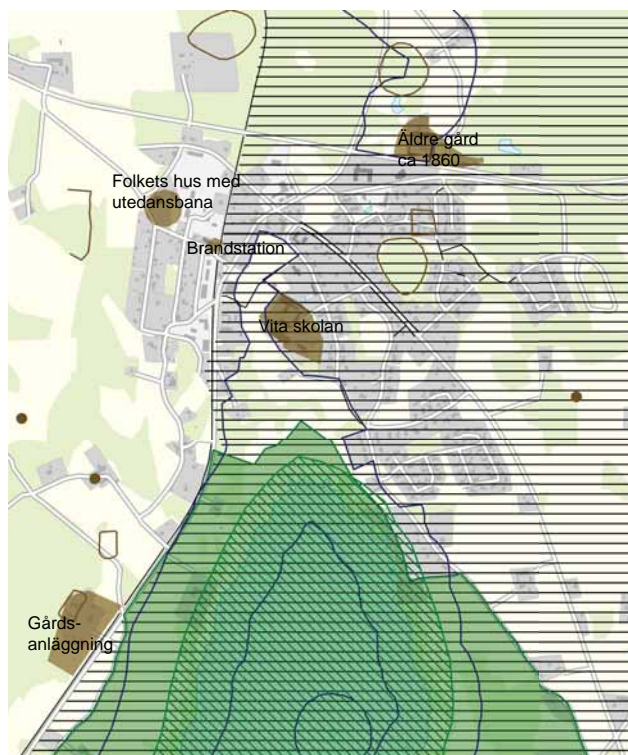
Vägnät och trafik i Arkelstorp

Tidigare ställningstaganden

En stor del av östra Arkelstorp omfattas av riksintresse för friluftslivet *Ivösjön-Immeln-Ryssberget*. Området kring Oppmannasjön utgörs också av riksintresse för naturvård (N 22).

Kring Oppmannasjön finns utökat strandskydds-förordnande med 150 meter. Sjön omfattas också av kommunens naturvårdsprogram.

De områden som är utpekade i kommunens kulturmiljöprogram är främst knutna till stationssamhällets bebyggelse.

Riksintressen och andra förordnanden i Arkelstorp

Miljö- och riskfaktorer

I Arkelstorp finns en del områden som kan vara förorenade, bland annat i anslutning till Lantmännens byggnader mitt emot ICA.

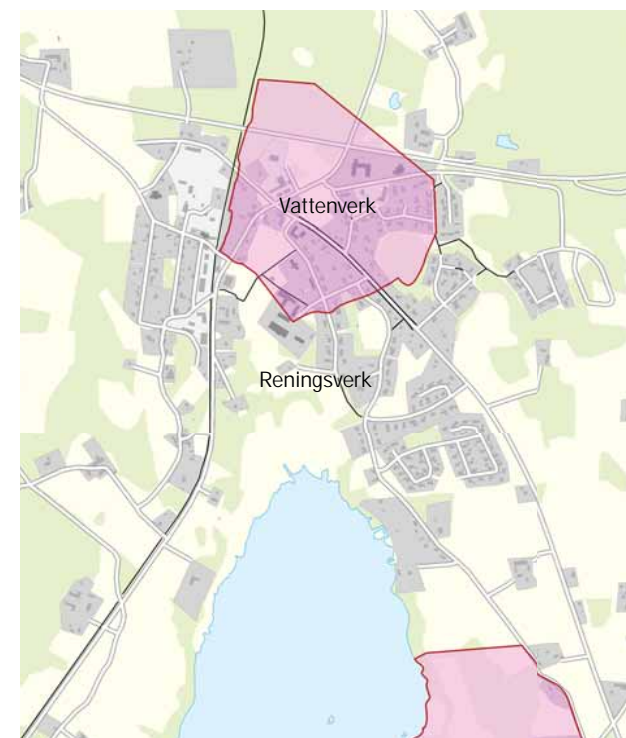
Arkelstorps vattenverk ligger söder om Tollaregården, men vattnet kommer numera från Kristianstad. Eftersom brunnarna vid vattenverket har stängts finns inget behov av vattenskydd längre i centrala Arkelstorp. Brunnarna söder om Arkelstorp behålls som reserv och skyddsområdet där kvarstår.

Tidigare ställningstaganden

- Riksintresse för naturvård
- Riksintresse för friluftsliv
- Strandskyddat område
- Kulturhistoriskt intressant bebyggelse enligt kommunens kulturmiljöprogram
- Fornlämningar (områden och objekt) enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesinventering från 1999
- Kommunalt naturvårdsprogram

Miljö- och riskfaktorer

- Skyddsområde grundvatten

Miljö- och riskfaktorer i Arkelstorp

FÖRSLAG

Arkelstorp har med sitt natursköna läge stora möjligheter till nya, attraktiva boendemiljöer. Ortens föreslås utvecklas med sjönära bostadsområden samt kompletteras med flerbostadshus och marklägenheter. Strävan är att främja bebyggelse och funktioner mot sjön och mot centrum.

Den föreslagna utvecklingen syftar till att förtäta ortens kärna och motverka den på vissa håll dåligt sammanhållna bebyggelsen inom orten. Lägen för flerbostadshus och marklägenheter har identifierats i förslaget. Ett sammanhållet och tydligt centrum är en viktig faktor för att orten skall leva.

Utveckling av centrum

C1

Området kring Allarpsvägen, ICA och busshållplatsen kan utvecklas med centrumverksamheter. De tidigare verksamhetsbyggnaderna väster om Allarpsvägen kan omgestaltas och inrymma nya funktioner. Detta område kan även vara en lämplig lokalisering för nya marklägenheter. Här finns dock risk för markföroreningar.

Gångstråket österut från skolan behöver tydliggöras. På ytorna bakom ICA mot ån finns möjligheter att inrymma ett litet torg med möjlighet till exempelvis torghandel och café med uteservering. Detta skulle länka samman skolan och området kring ån med centrum. En trafiksäker passage för skolbarnen över vägen behövs. Det föreslagna gröna stråket länkar här samman centrumområdet med biblioteket och banken.

Bebyggelse

B1

Området är idag planlagt för småindustriändamål. Här föreslås gällande plan ändras till bostadsändamål. Området är i kommunal ägo.

B2

Ett område med möjligheter för blandad bostadsbebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse. Omfattas av riksintresse för friluftsliv, vilket inte bedöms påverkas, då förslaget område är centralt beläget i orten. Terrängen är kuperad och är inte detaljplane-lagd. Kommunen äger marken.

B3

Möjligheter till sjönära boende. Bebyggelsen ska vara av gles karaktär, omgiven av grönska och utformas i enlighet med det småskaliga jordbrukslandskapet. Den kuperade terrängen kan medföra svårigheter att anlägga vatten och avlopp.

Området är beläget inom riksintresse för naturvård samt för friluftsliv. Syftet är att bevara ett småskaligt odlingslandskap samt att ge förutsättningar för fiske och friluftsliv. Förslaget bedöms ej medföra påtaglig skada då området ligger i anslutning till tätorten och utgör en procentuellt liten del av berörda riksintressen. Ny bebyggelse ska anpassas till byg-gens karaktär. Förslaget utgör inte något hinder för tillgängligheten till riksintressena.

Det finns en reservvattentäkt i anslutning till området. MKB kan komma att behövas i detaljplaneskedet. Kommunen äger marken, som ej är detaljplanlagd.

U1

Om idrottsplatsen flyttas bedöms detta vara lämpligt för bostadsbebyggelse i ett centralt läge på orten, nära skola/förskola. Området är beläget inom riksintresse för friluftsliv, men bedöms inte påverka intresset då förslaget område omges av tätortsbebyggelse. Inga planer finns för närvarande på detta. Området är i privat ägo.

V1

Föreslås som verksamhetsområde nordväst om det befintliga. Detta som ersättning för det område söder om vägen (B1) som i stället för småindustri

föreslås för bostadsändamål. En mindre del är sedan tidigare planlagt, men icke utnyttjat, för bostäder. I utformningen av området bör hänsyn tas till det när-liggande Folkets park. I övrigt är området icke plan-lagt. Området är i privat ägo.

Trafikstruktur

Det interna vägnätet behöver länkas samman och Aniraområdet i öster behöver en ny anslutning till Oppmannavägen för att området inte ska upplevas som isolerat från byn. I samband med anläggande av en ny väg kan ytorna öster om Oppmannavägen nyttjas för bostadsbebyggelse (se B2). Vidare behö-ver korsningen Allarpsvägen-Oppmannavägen ses över på sikt ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Grönska och rekreation

Ett promenadstråk längs sjöns östra sida skulle fram-häva Arkelstorps läge vid Oppmannasjön och öka rekreativsmöjligheterna i anslutning till orten. Det kan vara en förhållandevis enkel stig med spänger ut i vassen som ansluter till båtbyggnaden. Tillsammans med befintliga vägar skapas en rekreativsslinga för fotgängare. Några av de befintliga fastigheterna sträcker sig ända ner till sjön, vilket kan innebära svårigheter med ett eventuellt genomförande.

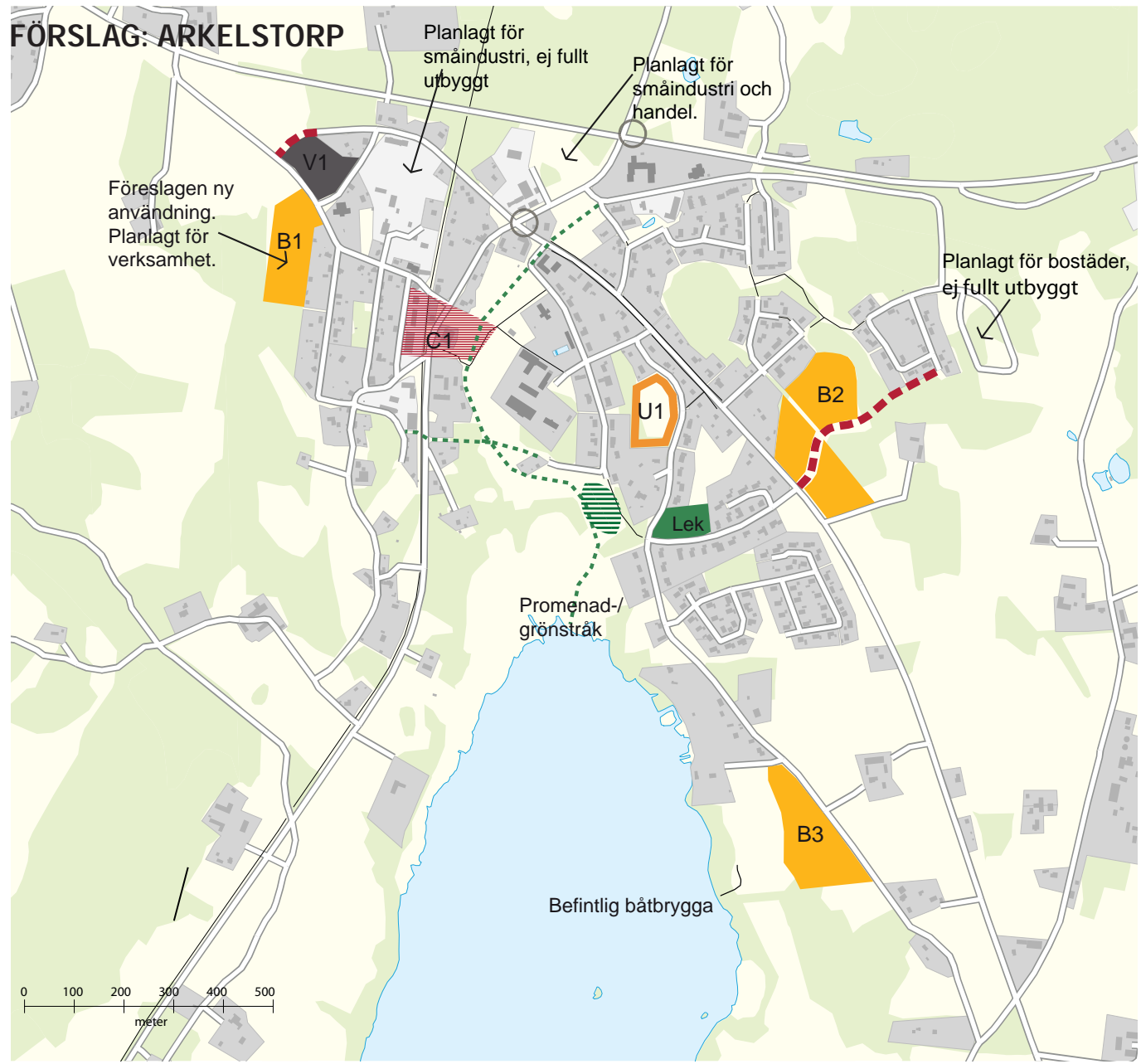
Dagvatten

En möjlighet som kan studeras vidare är dagvatten-anläggningar anslutning till diken genom centrala Arkelstorp. På så sätt kan man höja vattenkvaliteten och samtidigt skapa mervärden för ortens grönst-ruktur.

Lek

Ett område är aktuellt för anläggande av en handikapplekplats i kommunens projekt *Lek för alla*. Ett bra läge i anslutning till gröonstråk och befintlig bostadsbebyggelse.

FÖRSLAG: ARKELSTORP

Förslag Arkelstorp

- Bostäder. Inslag av service kopplat till skola/omsorg kan bli aktuellt
- Utredningsområde, tätortsutveckling
- Centrum förtätning. Möjlighet till marklägenheter väster om vägen.
- Småindustri och handel
- Föreslagen väg
- Föreslaget grönstråk, alternativa sträckningar behöver studeras vid genomförande
- Lek för alla-lekplats
- Korsning som på sikt behöver ny utformning
- Befintlig samlingsplats.

DEGEBERGA

Degeberga är kommunens sydligaste basort, belägen ca 2,5 mil söder om Kristianstad. Här finns många äldre byggnader och orten ligger i det kuperade åslandskapet, omgivet av åkrar, betesmarker och lövskog.

Befolkning

Degeberga hade 1288 invånare år 2009. Jämfört med kommungenomsnittet har orten en betydligt lägre andel invånare i åldern 20-59, en betydligt högre andel i åldern 60+ och en något lägre andel i åldern 0-19. Befolkningen minskade under perioden 2005-2009 med 17 personer.

Service och näringsliv

I Degeberga finns ett förhållandevis bra utbud av service. Bland annat finns förskola, skola för årskurs 1-9, äldreboende, friluftsbad, idrottsplats, bibliotek, livsmedelsbutik, vårdcentral, bank och turistbyrå.

Inom Degeberga med omnejd finns ca 400 arbetstillfällen. Arbetstillfällen på orten finns främst inom skola, vård och omsorg men även inom ett antal privata företag. Räddningstjänsten har en brandstation som bemannas av deltidsbrandmän.

Pendling

2007 bodde 572 förvärvsarbetande i Degeberga varav 135 personer arbetade på orten. Störst in- och utpendling skedde till Kristianstad, omgivande landsbygd och Åhus.

Bebyggelse

Degeberga domineras av villabebyggelse med friliggande enbostadshus, från 1950-80-talen. Orten har flera fina kulturmiljöer och äldre byggnader. Hembygdsparken i Degeberga är en av Skånes största och äldsta med flera intressanta byggnader.

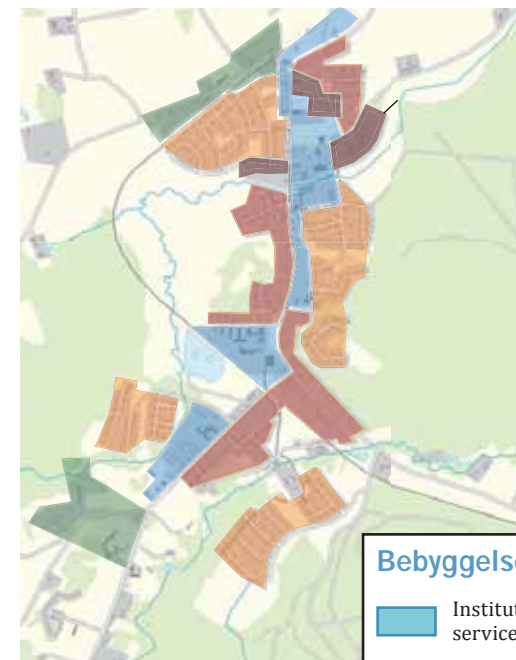
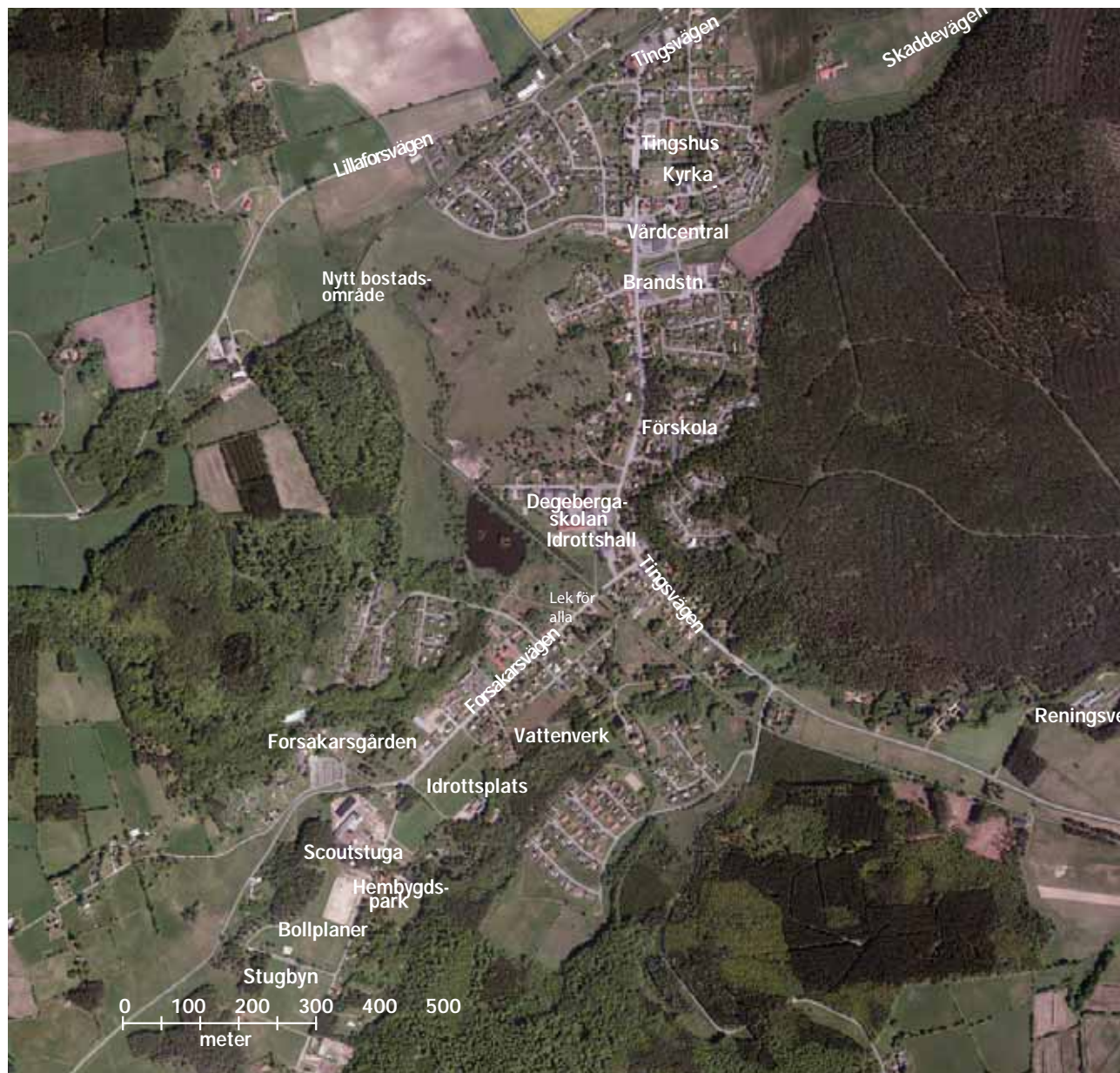
Landskap och natur

Degeberga är naturskönt beläget i ett kuperat, delvis skogsbeklätt åslandskap. Forsakar, med Skånes högsta vattenfall, ligger i anslutning till orten och grönområdena sträcker sig på flera ställen långt in emellan bebyggelsen. Degeberga backar är ett kommunalt naturreservat med höga rekreativvärden som ligger i anslutning till ortens centrum.

Två vattendrag genomkorsar Degeberga, dessutom finns ett antal mindre sjöar i närheten. Topografin har haft stor betydelse för ortens utbredning och både bebyggelsen och huvudvägen följer höjdvorna.

Folkliv

I Degeberga finns goda möjligheter till rekreation i närmiljön. Centrum, som ligger i den norra delen av tätorten, är tämligen odefinierat. Mötesplatserna finns framför allt kring Coop, vårdcentralen, banken, och apoteket. Stugbyn i södra Degeberga är en annan viktig mötesplats, exempelvis vid lokala idrottsevenemang.

Bebyggelse

- Institutions- och servicebebyggelse.
- Äldre, blandad bebyggelse - kulturmiljö
- Friliggande bostadsbebyggelse
- Grupphusbebyggelse/ marklägenheter
- Solitära byggnader/gles bebyggelse omgiven av grönska.

Rumslig struktur

Degeberga är en långsträckt by där bebyggelsen utgår från Tingsvägen. Ortens läge i det natursköna, kuperade landskapet ger stora rumsliga kvaliteter. I kilar genom bebyggelsegrupperna letar sig landskapet in i bebyggelsen. Inom orten finns topografiska skillnader som ger dynamik och skapar utblickar över landskapet.

Degeberga har en lucker bebyggelsestruktur. Delområdena orienterar sig till huvudvägen och har dålig inbördes kontakt. Två områden med centrumfunktioner finns längs huvudvägen. Den norra är torget vid Tingshuset, och den södra består av ett antal servicefunktioner till exempel livsmedelsbutik, bank och apotek.

Ortens rumsliga struktur

Trafik

Vägar

Tingsvägen/Riksväg 19 är en relativt tungt trafikerad väg som förbinder Degeberga med Kristianstad i norr och med Ystad/Simrishamn i söder. Detta är huvudvägen genom samhället och ett viktigt kommunikationsstråk, både internt och till andra orter. Trafikmängden genom samhället innebär både liv och störningar. Diskussioner har förts under lång tid om att lägga riksväg 19 som en förbifart utanför orten. Dåvarande Vägverket gjorde under 1980- och 90- talet ett antal vägutredningar, som kommunen lämnade synpunkter på, men ingen av dessa anses längre aktuella. Om en förbifart öster om orten blir aktuell kommer nya studier att göras. Vägreservat väg 19, öster om samhället är numera av riksintresse.

Andra förbindelsevägar är exempelvis Lillaforsvägen som går mot Huaröd och Skaddevägen mot Vittskövle.

Rumslig struktur

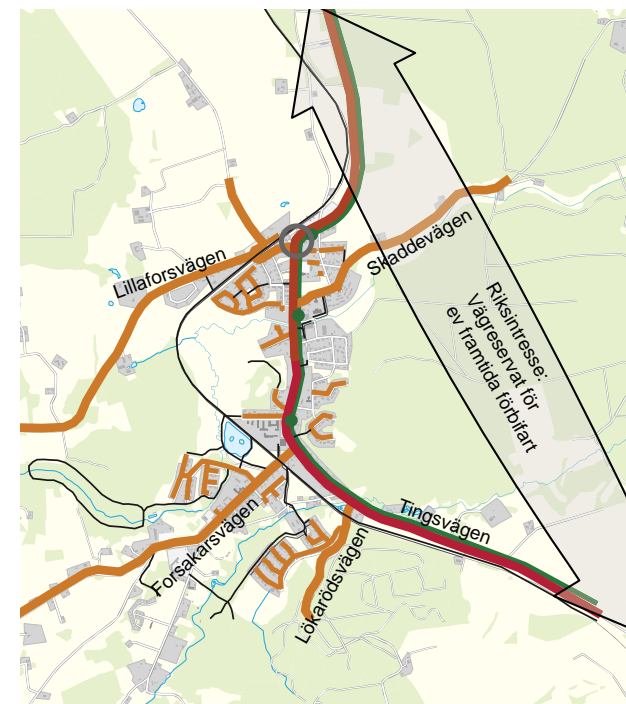
- Stråk
- Centrum
- Utblick
- Delning
- Högt beläget
- Lågt beläget
- Natur
- Vegetation
- Landmärke

Trafik

- Huvudväg med mycket genomfartstrafik, Tingsvägen v 19
- Huvudtrafikstråk (med lite trafik)
- Säckgator
- Busslinje Skåneexpressen 3 (Kristianstad-Simrishamn)
- Busshållplats
- "Kritisk" korsning
- Gång- och cykelväg
- Vägreservat för ev framtida förbifart

Kollektivtrafik

Busslinjerna Skåneexpressen 3 och 4, vilka trafikerar sträckan Kristianstad-Simrishamn med timmestrafik, stannar vid tre hållplatser i Degeberga. Med bussen når man bland annat Kristianstad, Simrishamn och Everöds flygplats.

Vägnät och trafik i Degeberga

Tidigare ställningstaganden

Degeberga med omgivning berörs av flera riksintressen, skyddsområden och naturvärden. Riksintresse för friluftsliv (F 4) och naturvård (N61) som berör tätorten i nord-sydlig riktning. I kommunens naturvårdsplan är flera områden kring Degeberga utpekade som värdefulla naturområden, varav två är klassade som Natura 2000. Strandskydd omfattar de båda vattendragen, Forsakarsbäcken och Segesholmsån.

Öster om orten finns en vägkorridor till Riksväg 19. Korridoren är av riksintresse för framtida vägsträck-

ning och Riksväg 19 är utpekad som riksintresse för kommunikationer.

Större delen av Degeberga omfattas också av den hinderfria ytan för Everöds flygplats, som är av riksintressen. Precisering av detta riksintresse är inte gjord. Flera fasta fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar finns inne i tätorten och i dess omgivning.

Miljö- och riskfaktorer

Det mest påtagliga riskobjektet i Degeberga är Riksväg 19 med mycket genomfartstrafik och transport av farligt gods.

I sydvästra delen av orten ligger Degeberga vattenverk med vattenskyddsområde som sträcker sig åt sydväst. Revidering av skyddsområdet pågår.

Riksintressen och andra förordnanden i Degeberga

Tidigare ställningstaganden

- Riksintresse, naturvård
- Riksintresse, friluftsliv
- Riksintresse, väg
- Natura 2000
- Strandskydd
- Kulturhistoriskt intressant bebyggelse (kommunens kulturmiljöprogram)
- Riksintresse framtida vägsträckning
- Hindersfri yta för Everöds flygplats.
- Fornlämningar (områden och objekt) enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesinventering från 1999
- Kommunalt naturvårdsprogram
- Kommunalt naturreservat

Miljö- och riskfaktorer

- Skyddsområde grundvatten
- Primär transportväg för farligt gods

Miljö- och riskfaktorer i Degeberga

FÖRSLAG

I Degeberga finns möjligheter till attraktivt boende i naturskönt läge. Utbyggnad föreslås även ske tätare utmed Tingsvägen. Vidare föreslås en förstärkning av ortens centrum med olika funktioner samt centrala marklägenheter och flerbostadshus.

Utveckling av centrum

C1

Förslagets intention är att stärka centrum i den nyare delen där folklivet finns. Bebyggelsen bör förtätas och de offentliga ytorna omgestaltas. Vägrummet bör utformas för att markera centrummiljön och skapa tydligare och säkrare kopplingar över Tingsvägen. Utveckling av det planlagda parkstråket längs Forsakarsbäcken vid Coop och vårdcentralen innebär nya mötesplatser för boende och besökare.

Bebyggelse

B3

Ett område planlagt för bostäder/centrumändamål vid ån nära Söndreklack. Lämpligt för tätare bostadsbebyggelse med inslag av handel. Här finns utemiljöer i söderläge mot ån nära centrum. Finns fornlämningar bör exploatering föregås av en arkeologisk undersökning. Området är i privat och kommunal ägo.

B4

Ett kvarter utmed huvudgatan planlagt för friliggande bostadsbebyggelse. Området är lämpligt för tätare bostadsbebyggelse som avskärmas mot vägen. Kan vara lämpligt med viss handels- och serviceverksamhet. Hänsyn bör tas till områdets kraftiga lutning. Området är privatägt.

B5

Det finns potential att skapa attraktiva tomter för till exempel trygghetsboende utmed Forsakarsbäcken. Ett intressant vattennära läge som bedöms kunna

bebyggas utan att hindra tillgängligheten till ån, samtidigt som det kan bidra till att MKN för vatten tillgodoses genom att ån meandras. Attraktivt boende kan öka förutsättningarna till att bibehålla och utveckla service. Området går att utvidga söderut. Trafik och markförhållanden behöver utredas vidare. Marken ägs av kommunen och är ej detaljplanelagd.

B6

En föreslagen fortsättning på befintligt bostadskvarter. Möjligheter för större tomter med koppling till naturområdet. Området är i kommunal och i privat ägo och är idag planlagt som natur. Då området strax söder som B6 redan är förberett för fem tomter bör detta byggas ut först. Eventuell konflikt med MKN för dagvatten, bör utredas.

B7

Lämpligt för bostäder och till exempel lek eller rekreation med närheten till skola och gång- och cykelvägar. Goda kopplingar till befintliga bostadskvarter. Hänsyn kan behöva tas till grundvattenskydd. Eventuell konflikt med MKN för vatten bör utredas. Området är i kommunal och i privat ägo, ej detaljplanelagt

B8

Kan vara lämpligt för gles bebyggelse, nära huvudgatan och centrum. Samma strandskyddspremisser som B5. Området är planlagt som naturmark och ägs av kommunen.

B9

Lämpligt för stora tomter med gles bostadsbebyggelse. Är beläget inom riksintresse för naturvård och friluftsliv, som ger skydd åt ett småskaligt odlingslandskap i skogsbygd samt Linderödsåsen och backlandskapet kring Degeberga. Förslaget bedöms ej medföra påtaglig skada, då det utgör en procentuellt liten del av berörda riksintressen, är beläget i anslutning till tätorten och inte bedöms utgöra något hinder för tillgängligheten till dessa värden.

Marken är i privat ägo och är ej detaljplanelagd. MKB kan komma att behövas.

V1

Ett verksamhetsområde föreslås i norra delen i anslutning till befintliga verksamheter. Delvis planlagt för småindustriändamål, i övrigt inte detaljplanelagt. Hänsyn bör tas till det känsliga läget i entrén till orten. Marken är till största del i privat ägo.

U1 och U2

Utredningsområde för husbilsuppställningsplats i anslutning till rekreationsområden, alternativt bostäder. Vidare utredning av områdena krävs, bland annat avseende riksintressen och påverkan på MKN. MKB kan komma att behövas för U2.

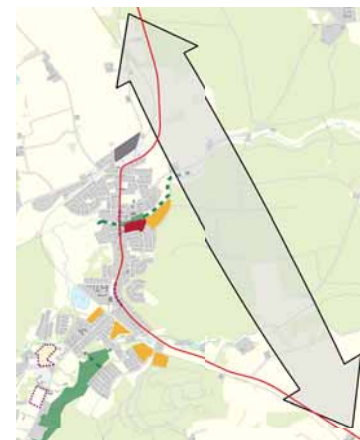
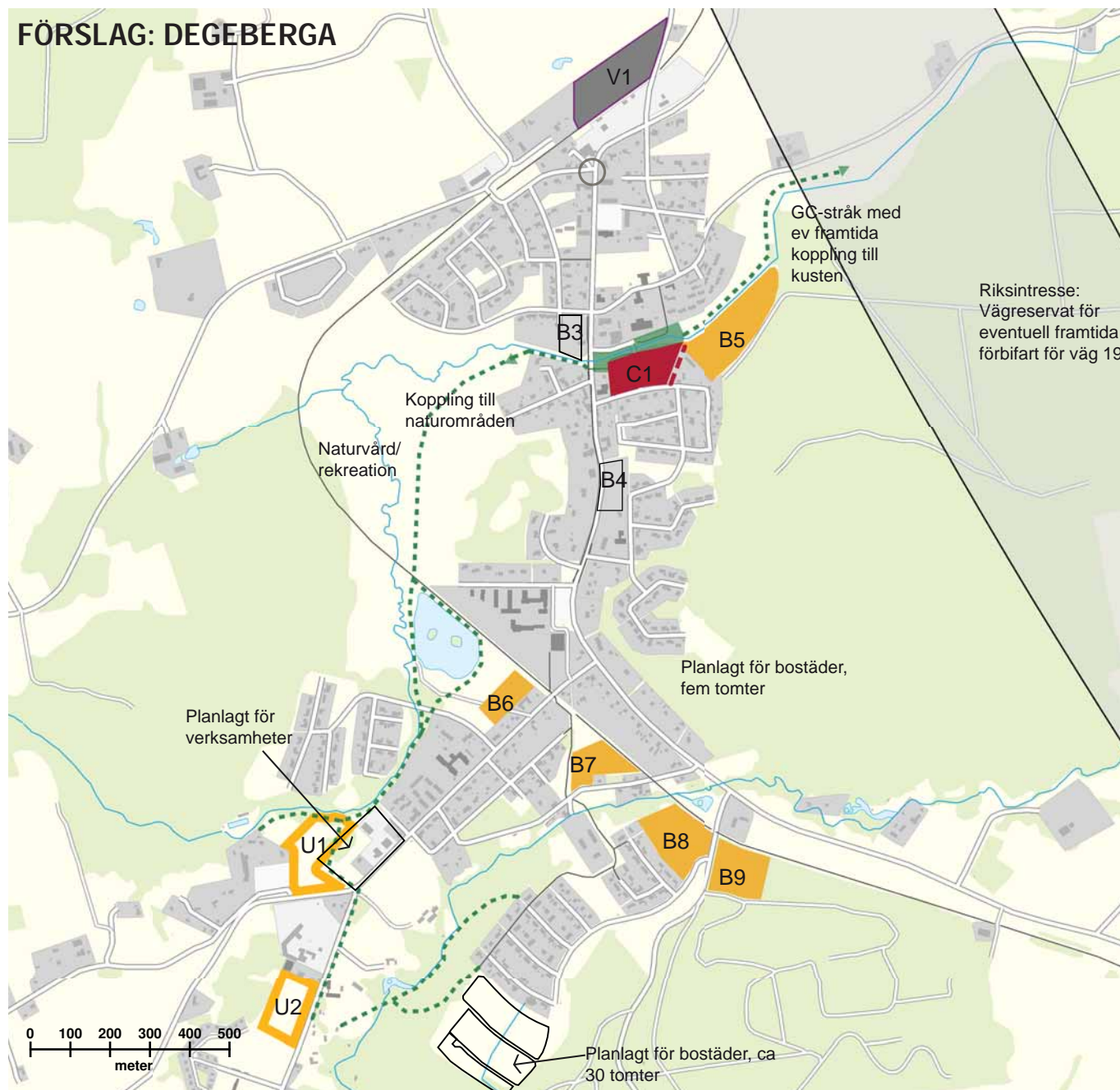
Trafikstruktur

Möjligheterna att ta sig till fots och med cykel längs Tingsvägen behöver förbättras, förslagsvis genom anläggandet av separat gång- och cykelväg/stråk. Kommunen anser att förbifart v 19 ska genomföras och ska verka för att den ska tas med i den regionala transportinfrastrukturplanen. Tidigare gjorda vägutredningar är inte längre aktuella. Ny vägutredning behöver göras när det blir aktuellt att bygga vägen. Vägutredningen ska vägas mot översiktsplanens förslag. MKB/konsekvenser för orten vid en eventuell ny vägsträckning bör utföras i samband med vägutredningen. Precisering av riksintresset bör göras.

Grönska och rekreation

Tillgängligheten till naturområden i omgivande landskap är relativt god, genom löpslingor, gång- och cykelvägar och skidspår. Kopplingen till kusten kan vidareutvecklas. Likaså möjligheten till att koppla en ny vandringsled längs Forsakarsbäcken eller Segeholmsån med Skåneleden 8 km österut. I tätorten kan årummet utmed Forsakarsbäcken utvecklas med en central park som ger förbättrade möjligheter till rörelse längs med vattnet och till Natura 2000-området Söndreklack.

FÖRSLAG: DEGEBERGA

Vägreservat för framtida förbifart, väg 19

Förslag Degeberga

- Bostäder. Inslag av service kopplat till skola/omsorg kan bli aktuellt
- Centrum (handel och bostäder)
- Parkområde/Grönstråk
- Utvecklingsområde
- Småindustri och verksamheter
- Omgestaltning av centrumstråk
- Föreslaget grönsstråk
- B1 Befintlig detaljplan som behöver tillägg för ökad användning
- Vägreservat
- Föreslagen ny väg
- Korsning som på sikt behöver ny utformning

FJÄLKINGE

Fjälkinge är en ort med gamla anor, belägen på Kristianstadsslätten. Här finns goda pendlingsmöjligheter i anslutning till väg E22. Det kommande stationsläget kommer ytterligare att förbättra kommunikationerna.

Befolkning

Fjälkinge hade vid slutet av år 2010 1755 invånare. Jämfört med kommungenomsnittet har orten en något lägre andel invånare i åldern 20-59 och en något större andel i åldern 60+. Befolkningen ökade under perioden 2005-2010 med 52 personer.

Service och näringsliv

Fjälkinge har ett förhållandevis bra serviceutbud med bland annat förskola, skola för åk 1-9, äldreboende, fritidsgård, bibliotek, bank och livsmedelsbutik.

Inom Fjälkinge med omnejd finns ca 750 arbetstillfällena bland annat inom skola, vård och omsorg samt ett antal privata industri- och serviceföretag.

Pendling

År 2007 bodde 780 förvärvsarbetande i Fjälkinge varav 107 personer arbetade på orten. Störst in- och utpendling skedde till Kristianstad, omgivande landsbygd och Bromölla.

Bebyggelse

Den historiska utvecklingen från kyrkby till stationssamhälle syns tydligt både i bebyggelsemiljöer och de enstaka äldre gårdarna som ligger i direkt anslutning till orten. Största delen av bebyggelsen är uppförd under 1960-70-talen med förhållandevis stort inslag av olika typer av grupphus. Bebyggelsen är i huvudsak låg och småskalig.

Centrumfunktionerna i ligger främst utmed Gamla vägen i de kulturhistoriska miljöerna. Det finns två

områden med låga flerbostadshus i östra delen av samhället.

I Fjälkinge finns flera stora byggnader som omges av natur eller odlingsmark. Dessa byggnader ger orten identitet och skapar kontrast till närliggande tätare grupphusområden.

Landskap och natur

Fjälkinge ligger i slättlandskapet i anslutning till Fjälkinge backe och Lilles backe. Omgivningen präglas av åkrar, betesmark och skogsmark. Det omgivande landskapet är vackert, men det är samtidigt svårtillgängligt för rekreation. Ortens inre grönsstruktur och anlagda grönområden blir desto mer betydelsefulla för rekreationen.

Folkliv

Det viktigaste stråket för spontana möten är längs Gamla vägen, med bland annat livsmedelsbutik, blomsterbutik och ett café. Centralt i orten ligger det gamla torget i anslutning till Tingshuset. I övrigt är fritidsgården, skolan, biblioteket och kyrkan viktiga mötesplatser på orten. 2010 tillkom en ny idrottsanläggning i anslutning till skolan.

Analys - bebyggelse

- Institutions- och servicebebyggelse.
- Äldre, blandad bebyggelse - kulturmiljö
- Friliggande bostadsbebyggelse
- Gruppshusbebyggelse/ marklägenheter
- Flerbostadshus
- Solitära byggnader/gles bebyggelse omgiven av grönska.
- Industri- och verksamhetsbebyggelse

Trafik

Vägar

Fjälkinge ligger i nära anslutning till väg E22 mellan Kristianstad och Bromölla. Trafikverket avser dra om vägen längre söderut förbi Fjälkinge, vilket bland annat förväntas resultera i lägre bullernivåer inom orten.

Orten genomkorsas av två stora vägar: Gamla vägen och Kumlevägen, vilka möts i en rondell i centrala Fjälkinge. Riddaregatan är ett viktigt internt stråk för alla trafikslag inom orten. Infarten från öster är problematisk på grund av den kritiska korsningen, framför allt avseende transporter till Culinar.

Cykelvägsförbindelse finns mellan Fjälkinge och Kristianstad.

Vägnät och trafik i Fjälkinge

Kollektivtrafik

Inom de närmsta åren kommer Fjälkinge att återfå sin funktion som stationsområde genom pågatågsstationen på sträckan Kristianstad-Sölvesborg. Idag finns goda förbindelser med regionbussar på sträckan Kristianstad-Bromölla-Sölvesborg. De regionbusslinjer som idag trafikerar Önnestad kommer att tas bort då Pågatågstrafiken kommit igång.

Trafik

- Motorväg E22
- Huvudtrafikstråk
- Sekundärtrafikstråk
- Kollektivtrafik buss
- Busshållplats
- Gång- och cykelväg
- Nytt stationsläge
- Alternativ vägkorridor för nya E22
- Kritisk korsning

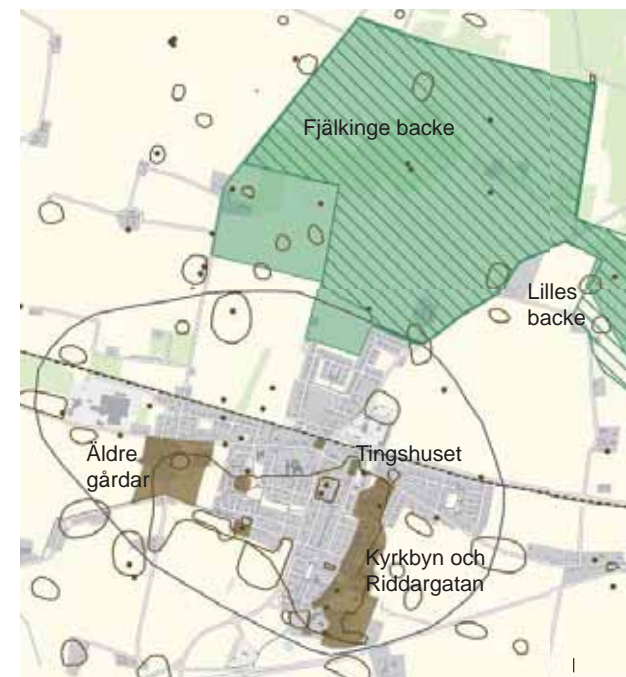
Tidigare ställningstaganden

- Riksintresse, naturvård
- Riksintresse, järnväg
- Riksintresse, väg
- Kommunalt naturvårdsprogram
- Område rikt på fornlämningar och fynd (kommunens kulturmiljöprogram)
- Kulturhistoriskt intressant bebyggelse (kommunens kulturmiljöprogram)
- Fornlämningar (områden och objekt) enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesinventering från 1999

Tidigare ställningstaganden

Fjälkinge backe med omnejd är riksintresse för naturvård (N 25), backen är också naturreservat.

Hela Fjälkinge tätort är utpekad i kommunens kulturmiljöprogram med hänvisning till den stora mängd fornlämningar som förekommer i och kring orten. Järnvägen och E22 är riksintresse för järnväg/väg.

Riksintressen och andra förordnanden i Fjälkinge

Miljö- och riskfaktorer

De miljö- och riskfaktorer som förekommer i Fjälkinge är bl.a. järnvägen där det fraktas olika typer gods till hamnen i Karlshamn. Även E22 nyttjas för transport av farligt gods. Vid infarten till Fjälkinge finns ett verksamhetsområde med bl.a. bensinstation. Centralt i orten, norr om det gamla stationsläget, ligger ett småindustriområde med ett värme-/flisverk som omges av ett skyddsavstånd på 125 meter.

I nordvästra delen av orten, i anslutning till Fjälkinge backe, ligger en vattentäkt med tillhörande vattenskyddsområde. Revidering av skyddsområdet pågår. Spillvattennätet är kopplat till Centrala reningsverket i Kristianstad.

Miljö- och riskfaktorer i Fjälkinge

Miljö- och riskfaktorer

- Primär transportled farligt gods
- Skyddsområde grundvatten
- Järnväg
- Åkermark, klass 8
- Åkermark, klass 9

FÖRSLAG

En pågatågsstation i Fjälkinge innebär en stor förändring för orten, boendeintresset väntas öka och tyngdpunkten vid stationen stärkas. Utredningar av trafikförsörjning och vägnätet kring spårområdet måste göras i ett tidigt skede. Störningar och risker från järnvägen är viktiga planeringsfaktorer.

Fjälkinge är rikt på fornlämningar och kulturhistoriska värden, vilket bör beaktas vid planläggning.

Centrum och stationsläget

C1

Torget i anslutning till den nya pågatågsstationen bör förstärkas som mötesplats, förslagsvis genom omgestaltning och lokalisering av service på ömse sidor om Gamla vägen.

En områdeslekplats planeras i anslutning till C1. Förtätning av bebyggelsen från korsningen Gamla vägen/Kumlevägen till torget bedöms stärka centrum.

C2

Omvandling och förtätning av verksamhetsområdet norr om järnvägen på lång sikt. Här uppstår ett behov av ett effektivare markutnyttjande i samband med det framtida stationsläget.

Bebyggelse

I planförslaget utpekade områden norr om järnvägen som lämpliga för bostäder, trots att här finns högklassig åkermark. Möjligheten att stärka orten nära det nya stationsläget har vägt tyngre i bedömningen.

Bebyggelse

I planförslaget utpekade områden norr om järnvägen som lämpliga för bostäder, trots att här finns högklassig åkermark. Möjligheten att stärka orten nära det nya stationsläget har vägt tyngre i bedömningen.

B1

Lämpligt för bostäder i anslutning till stationsläget i Fjälkinge. Området bör bebyggas relativt tätt med inslag av flerbostadshus och bostadsnära verksamheter. Ett grönområde föreslås i övergången till det öppna landskapet och som länk till Fjälkinge backe. Området är i privat ägo och oplanerat, förutom södra delen som är planlagd för industriändamål. Hänsyn bör tas till buller från järnvägen och stationen.

B2 och B3

Komplettering med bostadsbebyggelse i stationsnära läge. Enbostadshus, radhus eller friliggande hus. Marken är i privat och kommunal ägo och ej planlagd. Hänsyn bör tas till buller från järnvägen och från stationen. Vid planläggning måste också hänsyn tas till fornlämningar.

B4

Område lämpligt för bostadsbebyggelse i sydvästra Fjälkinge, nära skola och idrottsplats. Hänsyn bör tas till det öppna läget och utblickar över landskapet. Gränisar till verksamhetsområde, varpå MKB kan komma att behövas. Området är privatägt och ej planlagt.

U1

Lämpligt område för tätortsutbyggnad på lång sikt inom 1000 m från stationen. Områdena är i privat ägo och ej detaljplanlagda.

U2

Utredningsområde för tätortsutbyggnad i sydvästra Fjälkinge. Utbyggnaden är beroende av eventuella skyddsavstånd för verksamheter inom V1. Området är i privat ägo och ej tidigare planlagt.

U3

Område i nordvästra Fjälkinge som bedöms som lämpligt för bostäder på längre sikt. Marken är i

privat ägo. Hänsyn måste tas till de fornlämningar som finns i detta område.

V1

Verksamhetsområde. Lämpligt för sådana verksamheter som inte kräver skyddsavstånd. Marken är i privat ägo och ej planlagd MKB kan behövas.

Trafikstruktur

Pågatågsstationen i Fjälkinge medför att man häri från snabbt når Kristianstad, Hässleholm och Karlskrona. Kartan i övre högra hörnet visar vilka delar av orten som får max 1000 m till stationen, dvs god tillgänglighet till spårbunden kollektivtrafik. De nya utbyggnadsområdena norr om järnvägen kommer att ge upphov till ett större antal passerande över spåren. I nuläget bedöms tillkommande trafik rymmas på Kiabyvägen.

En ny avfart från E22 planeras. Sträckan är detaljplanlagd men ej ännu genomförd.

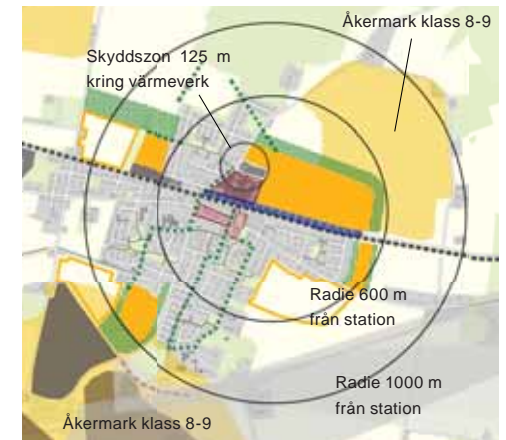
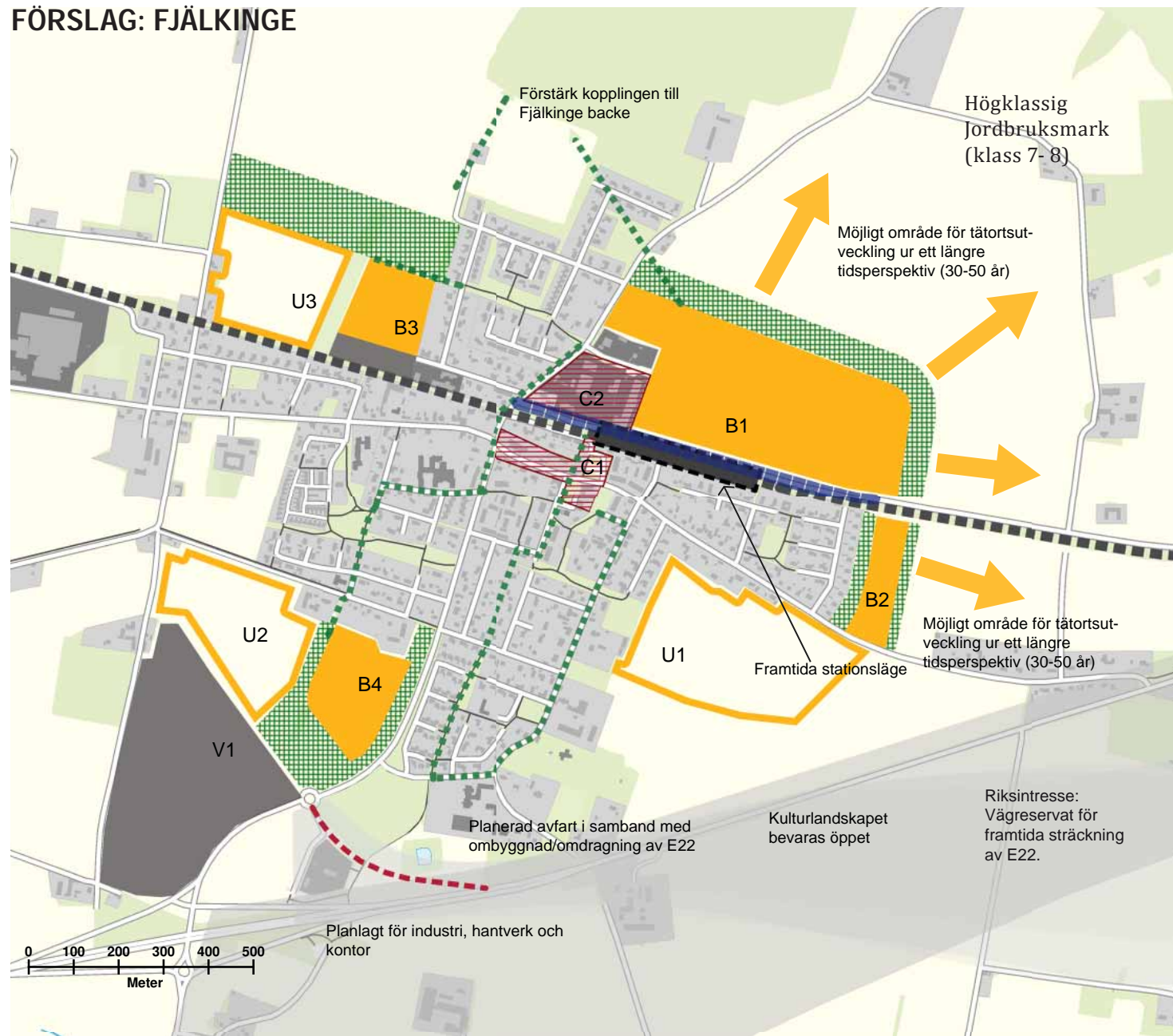
Inom orten behövs trafiksäkra vägar till den nya idrottsplatsen, liksom en tydligare struktur på GC-vägarna inom orten. Längs Riddaregatan finns möjlighet att anlägga ett stråk med trafik på oskyddade trafikanters villkor.

Grönska och rekreation

I Fjälkinge finns en del grönområden, men den interna grönstrukturen är fragmenterad. I planeringen bör fokus ligga på att länka samman grönstrukturen och att öka möjligheterna till rekreation i närområdet.

Fjälkinge omges av öppet odlingslandskap med få möjligheter att röra sig fritt. I gränserna till åkrarna finns möjlighet att anlägga stråk och grönytor för bostadsnära rekreation. De vackra, lummiga miljöer finns också kring de äldre gårdarna i Fjälkinges

FÖRSLAG: FJÄLKINGE

Förslag Fjälkinge

- Planerad pågatågsstation
- Bostäder. Inslag av service kopplat till skola/omsorg kan bli aktuellt
- Utredningsområde för tätortsutbyggnad på lång sikt
- Verksamheter
- Centrumstråk i gatumiljö. Effektivare markutnyttjande i anslutning till ett framtida stationsläge.
- Planerad ny väg.
- Omgestaltning av väg
- Vägreservat, befintligt och alternativ vid utbyggnad av nya E22.
- Gångstråk utveckling
- Gröna kantzoner mot odlingslandskapet

TOLLARP

Industri- och villaorten Tollarp ligger på gränsen mellan Kristianstadslätten och Linderödsåsens skogslandskap i den sydvästra delen av kommunen. Orten ligger vid väg E22 med goda förbindelser mot Kristianstad, Hörby, Lund och Malmö.

Kvarnen och färgeriet vid Vramsån

Befolkning

I slutet av 2010 hade Tollarp 3258 invånare. Jämfört med kommungenomsnittet har orten en låg andel personer i åldern 20-59 och en högre andel i åldern 60+. Befolkningen ökade under perioden 2005-2010 med 88 personer.

Service och näringsliv

Tollarp har ett bra serviceutbud med bland annat bibliotek, vårdcentral, folktandvård och apotek. Här finns också flera serviceboenden, bank och två större matbutiker.

På orten finns flera förskolor, en kommunal skola för åk 1-9, samt en friskola, Axonaskolan, för åk 1-9. I södra Tollarp finns idrotts- och rekreationsanläggningar.

I Tollarp finns arbetstillfällen främst inom skola, vård och omsorg. Därtill kommer ett relativt stort antal privata industri- och serviceföretag. Inom Tollarp med omnejd finns ca 1300 arbetstillfällen.

Pendling

År 2007 bodde 1426 förvärvsarbetande i Tollarp, varav 404 personer arbetade på orten. Störst utpendling skedde till Kristianstad, landsbygd och Hässleholm. Störst inpendling till orten skedde från landsbygd, Kristianstad och Hörby.

Bebyggelse

Bostadsbebyggelsen i Tollarp består i huvudsak av friliggande villor i 1 1/2-2 våningar. Det finns även marklägenheter samt ett fåtal flerbostadshus,

huvudsakligen i tre våningar. Bebyggelsen har generellt en öppen karaktär med friliggande byggnader.

Industrierna och den numera nerlagda tågstationen har präglat den fysiska miljön, särskilt i ortens centrala delar. Den glesa servicebebyggelsen längs Särлагatan saknar idag fysisk koppling till den äldre, tätare centrumbebyggelsen kring torget och Kungsgatan.

Landskap och natur

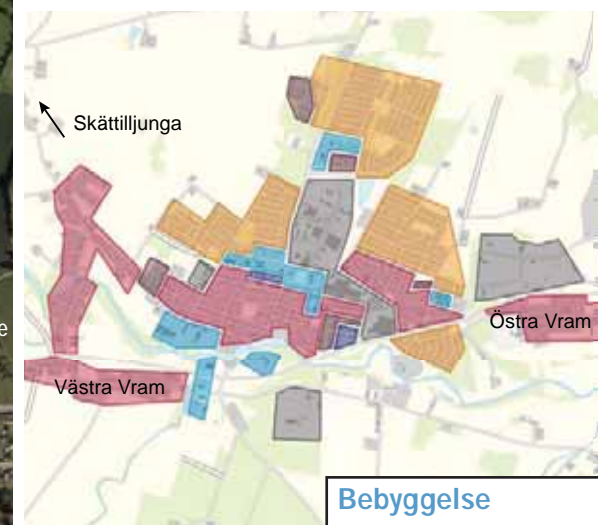
Landskapet runt Tollarp domineras av kontrasten mellan åsen och slätten. Genom orten rinner Vramsån som tillsammans med E22:an avgränsar orten söderut. Vramsån har höga naturvärden och här finns möjligheter att utveckla dess tillgänglighet i orten.

I Tollarp finns möjligheter till närrekreation i omgivningen. Floraparken är centralt belägen och fungerar som en mötesplats och tätortspark i Tollarp. Det finns även en områdeslekplats, Lek för alla, som är anpassad för barn med funktionshinder. Inom orten saknas dock sammanhängande offentliga grönstråk.

Folkliv

Tollarps viktigaste mötesplats är torget, där flera servicefunktioner och verksamheter finns. Särlagatan, med Hemköp och Kungsgatan är viktiga stråk. Vissa publika platser samt gång- och cykelstråk upplevs som otrygga.

Orten har ett rikt föreningsliv, framförallt finns här aktiva idrottsföreningar. Stackedala friluftsområde är en viktig mötesplats för ortens idrottsutövare.

Bebyggelse

- Institutions- och servicebebyggelse
- Äldre, blandad bebyggelse - kulturmiljö
- Friliggande bostadsbebyggelse
- Grupphusbebyggelse/ marklägenheter
- Gles verksamhetsbebyggelser
- Flerbostadshus

Rumslig struktur

E22 och Vramsån utgör barriärer som avgränsar Tollarps södra del. Tillgängligheten till Vramsån är delvis begränsad av de privata fastigheter som når ända ner till ån. Det centrala verksamhetsområdet med brist på öst-västliga passager utgör ytterligare en barriär.

Från E22 markeras orten av Västra Vrams kyrka, idrottshallen och Procordia Foods industribyggnad. Inom orten är landmärkena mindre framträdande.

I Tollarp finns många upplösta och överdimensionerade rum, främst längs Särлагatan och Tränevägen, vilket påverkar upplevelsen av orten, framför allt dess centrala delar. Det centrala torget är dåligt integrerat i orten.

Tollarps rumsliga struktur

Trafik

Vägar

Söder om Tollarp går väg E22, en viktig trafikled för regional pendling och transport. Två huvudanslutningar finns: Kungsvägen i öster och Lundgrens väg i väster.

Inom orten utgör Kungsvägen/Borgargatan samt Arlagatan/Särлагatan de öst-västliga huvudstråken. De nord-sydliga förbindelsevägarna är huvudsakligen Marieholmsvägen samt Tränevägen/Gästgivarregatan. Utmed dessa gator ligger mycket av ortens verksamheter, service och omsorg.

Kollektivtrafik

Tollarp trafikeras av två busslinjer, Skåneexpressen mellan Kristianstad-Malmö och regionbuss mellan Tollarp-Kristianstad. Restiden från Tollarp till Kristianstad är 30 minuter, till Lund ca 50 minuter och till Malmö ca 75 minuter.

Rumslig struktur

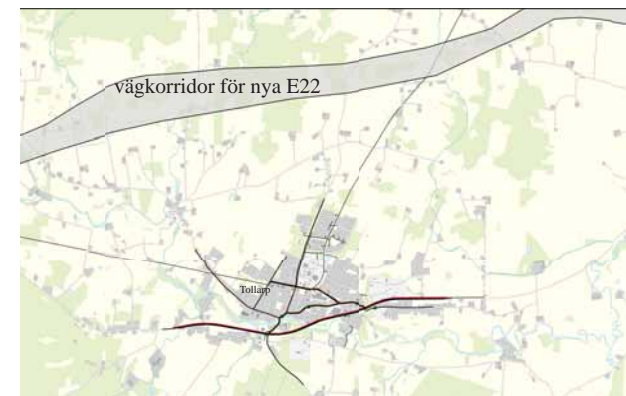
- Ån synlig
- Ån som barriär
- E22 som barriär
- Småindustriområde som barriär
- Centrumstråk
- Centrum
- Landmarke
- Överdimensionerade, upplösta gaturum

Trafikstruktur

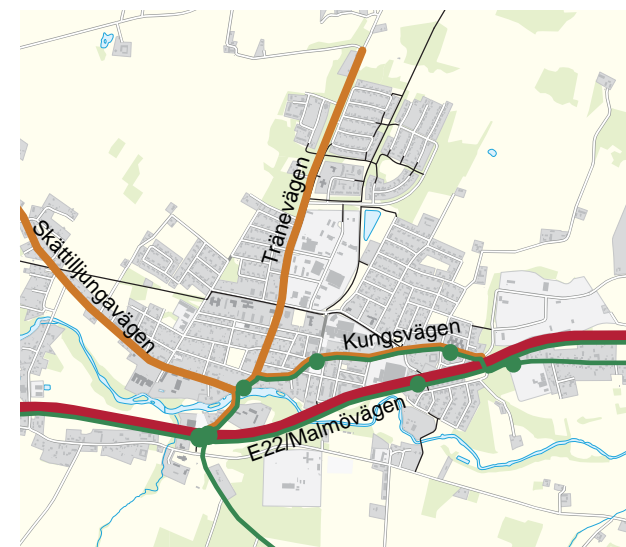
- E22
- Huvudvägnät
- GC-vägar
- Kollektivtrafik buss
- Skåneexpressen 1 Kristianstad-Malmö
- Regionbuss 556 Tollarp-Kristianstad
- Busshållplats

Ny förutsättning: Omdragning av E22

En planerad flytt av väg E22 innebär förändrade förutsättningar för utvecklingen av Tollarp. Nya E22 skall dras norr om orten. Detta innebär att trafikmängderna genom orten minskar och att infartsförhållandena förändras. Den nya infarten till orten sker via två trafikplatser, Sätaröd i nordväst samt Nöbbelöv i nordost.

Den planerade vägkorridoren för E22 norr om Tollarp

Vägnät och trafik i Tollarp

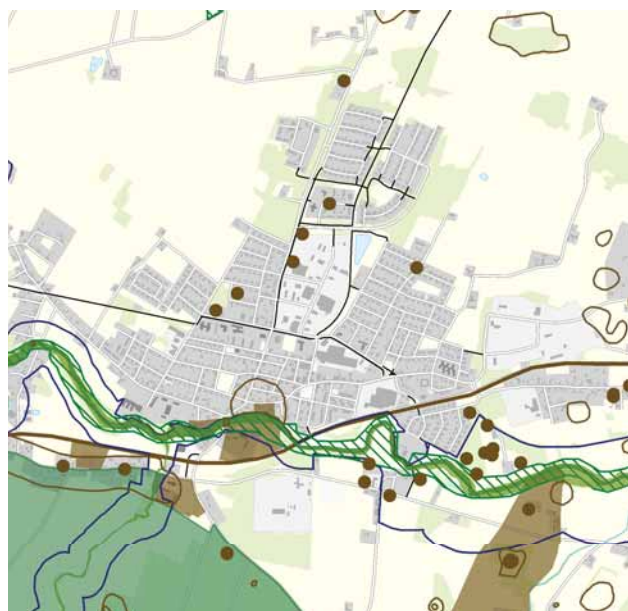
Tidigare ställningstaganden

Vramsån omfattas av bestämmelserna om strand-skydd och utökat strandskydd. Vramsån och Linde-rödsåsens sluttningar omfattas av riksintresse för naturvård (N 61). Vramsån är utpekad som Natura 2000-område och ingår i kommunens naturvårds-plan. Den gamla kvarnen och färgeriet vid Vramsån finns upptaget i kommunens kulturmiljöprogram, liksom Västra Vrams kyrkby.

Miljö- och riskfaktorer

I Tollarp finns flera störande och riskfyllda verksamheter, som bland annat hanterar gasol och bensin, vilka måste beaktas vid ny bostadsbebyggelse. Väg E22, är transportled för farligt gods.

Ortens vattentäkt med tillhörande vattenskyddsområde ligger söder om Vramsån, revidering av området pågår. Tollarps reningsverk ligger i ortens södra del, här finns krav på skyddsavstånd till bebyggelse.

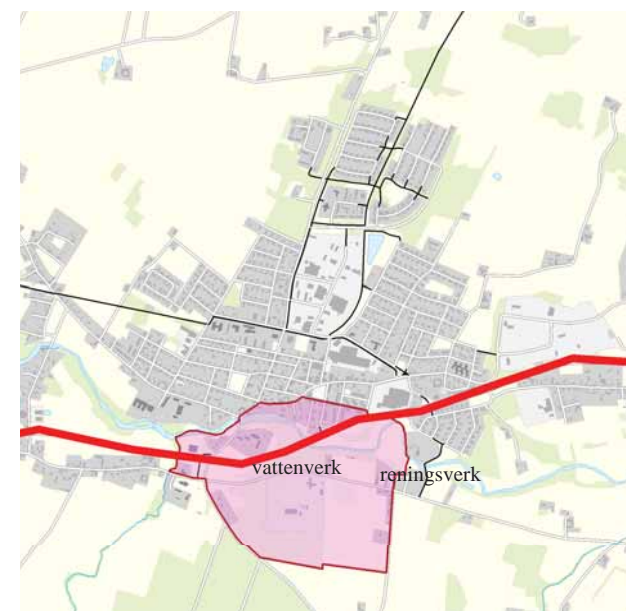
Riksintressen och andra förordnanden i Tollarp

Tidigare ställningstaganden

- Riksintresse, naturvård
- Riksintresse, väg
- Natura 2000
- Strandskydd
- Kommunalt naturvårdsprogram
- Kulturhistoriskt intressant område (kommunens kulturmiljöprogram)
- Fornlämningar (områden och objekt) enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesinventering från 1999

Miljö- och riskfaktorer

- Skyddsområde grundvatten
- Primär transportväg för farligt gods

Miljö- och riskfaktorer i Tollarp

FÖRSLAG

Förslaget utgår ifrån ett behov av att stärka upp Tollarps centrum. Dessutom syftar förslaget till att förstärka Vramsån i orten, både som ett naturvärde och som en mötesplats.

Utveckling av centrum

C1

Tollarps centrum föreslås förtätas med blandade funktioner exempelvis flerbostadshus och handel. Bebyggelse kring de viktiga korsningarna Polgatan/Särlagatan och Tränevägen/Särlagatan bör prioriteras. En tydligare koppling mellan centrumverksamheten kring Kungsvägen/Torget och Särlavägens service- och handelsfunktioner är önskvärd.

Ortens centrala delar skulle vinna på en mer genomtänkt gestaltning även av detaljer, gatumöblering och liknande. En väl gestaltad utemiljö kan locka fler människor till Tollarps gator, torg och parker.

C2

Ett centralt område som på sikt är lämpligt att förtäta med blandade funktioner. Området utgör idag en barriär för rörelsen inom orten och en öst-västlig vägkoppling föreslås genom området. Omvandlingen av området bör ske med hänsyn till dagens verksamheter och deras respektive skyddsavstånd.

Bebyggelse

B1

Ett område lämpligt för bostäder i anslutning till Tränevägen. Det centrala läget gör orten lämplig för såväl friliggande enfamiljshus som marklägenheter. Vid planläggning ska hänsyn tas till eventuella skyddsavstånd för verksamheter inom C2, MKB kan komma att behövas. Marken är i kommunal ägo och ej tidigare planlagd

B2

Ett större sammanhängande område som lätt nås via det befintliga gatunätet. Närheten till det öppna, omgivande landskapet gör området lämpligt för gles bostadsbebyggelse, möjlig att etappindela. Övergången till det öppna landskapet är viktig att ta i beaktande vid planläggning. Vid planläggning av området ska hänsyn tas till eventuella skyddsavstånd till verksamheter inom C2. Marken är i kommunal ägo och ej tidigare planlagd. MKB?

B3

Kommunägd mark planlagd för friliggande enfamiljshus. Områdets centrumnära läge kan motivera en ändring av detaljplanen till förmån för tätare bebyggelse med högre exploateringsgrad. Vid planläggning av området bör hänsyn tas till eventuella skyddsavstånd till verksamheter inom C2, MKB kan komma att behövas.

B4, B5, B6

Flera av de områden som gränsar till Vramsån i Tollarp utgörs av åkermark av lägre klassning. Vramsån är ett värdefullt vatten som omfattas av Natura 2000 och riksintresse för naturvård och har utökat strandskydd. En viktig förutsättning för eventuell exploatering av området B4, är att årummet förblir tillgängligt för allmänheten och att naturvärden bevaras. En rekreationsslinga föreslås längs ån, som ett led i att ta till vara på ovan nämnda intressen utmed Vramsån. Utbyggnad bedöms kunna ske utan att minska tillgängligheten till ån. MKB bör tas fram vid planläggningen.

B6 ligger inom skyddsområde från reningsverket. Detta måste tas i beaktan vid detaljplanläggning, likaså att det finns fornlämningar inom området. MKB kan komma att behövas. MKN ska beaktas.

Trafikstruktur

Flytten av E22 innebär att trafikmängden på gamla E22 genom orten förväntas minska, vilket medför lägre bullernivåer. Ett behov av omgestaltning på delar av vägsträckan finns också till följd av omstruktureringen.

Gaturummen i de centrala delarna bör ges en mer by/centrumlik gestaltning i vissa zoner, exempelvis i huvudentrén samt vid hållplatser för att ge karaktär till platsen. Där det är möjligt och lämpligt, kan förtätning med kompletterande bebyggelse göras.

Den föreslagna förbindelsen genom det centralt belägna verksamhetsområdet (C2) bör ske som en förlängning av Grangatan i bostadsområdet i öster. Marken som kan tas i anspråk tillhör en fastighet som är i kommunal ägo.

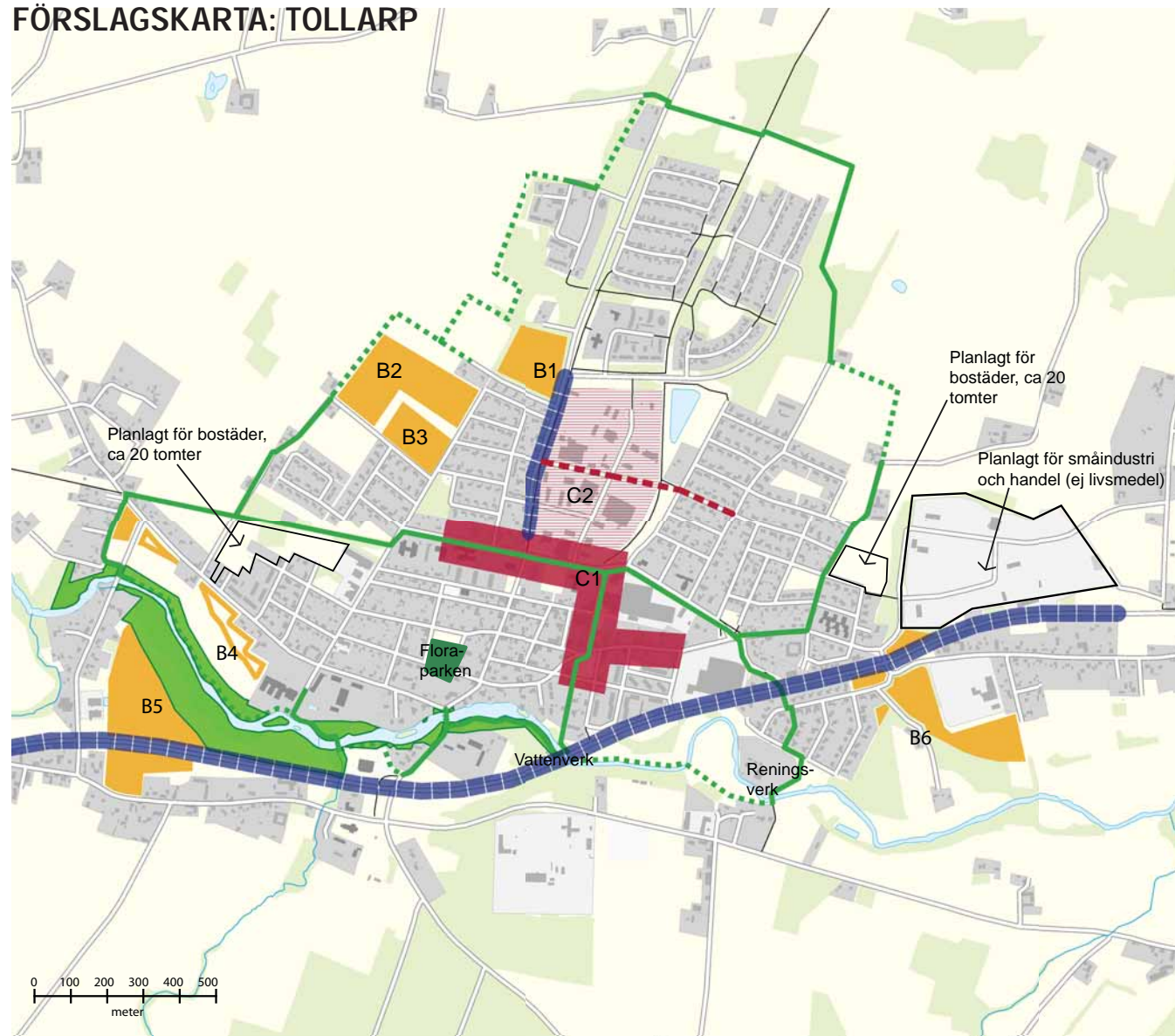
Situationen för gående och cyklister bör förbättras i Tollarp. I Tollarps norra delar finns ett behov av att se över cykelvägarna. Korsningen Marieholmsvägen/Borgarvägen behöver en säkrare trafiklösning och GC-vägen på gamla banvallen behöver bättre belysning. Vägen till Stackedala bör också ses över.

Grönska och rekreation

Vramsån och det omgivande, öppna jordbrukslandskapet bör framhävas på orten. De föreslagna rekreationsslingorna, en sydlig längs Vramsån och en nordlig längs bebyggelsens gräns, ökar tillgängligheten till naturmiljöerna. Slingorna innebär att det befintliga gång- och cykelvägnätet måste kompletteras. Här finns också möjlighet att ansluta med ridleder. Floraparkens är en grön nod i orten vars betydelse som mötesplats bör tydliggöras.

Belysning av sträckan längs Vramsån skulle öka slingans värde som rekreativstråk. Den nordliga slingan, som riktar sig mot jordbrukslandskapet, bör läggas så att den inte hamnar i konflikt med ortens bebyggelseutveckling.

FÖRSLAGSKARTA: TOLLARP

Förslag Tollarp

- Centrumutveckling
- Förtätning med blandade funktioner
- Bostadsbebyggelse, möjlighet skall finnas för viss typ av service...
- Utvecklingsområde
- Grönstråk
- Befintlig, ej /fullt/ utnyttjad detaljplan
- Ny väg
- Befintlig GC-väg kopplat till ett framtida utvecklat grönstråk.
- Ny GC-väg
- Omgestaltning av delar av vägsträckningen och dess omgivning

ÅHUS

Åhus präglas av sitt läge vid Helgeåns mynning i ett kustområde med milslånga sandstränder, tallskog i ett småkuperat dynlandskap och magra ängsmarker in mot land. En tusenårig utveckling speglas i den gamla medeltidsstadens gator, torg och byggnader. Sommarkulturen med fritidsboende och turister ger Åhus en tydlig årsrytm som är en kvalitet i sig. Den gamla byn med fiske, hamn och tobak som bas har genom sin snabba tillväxt förvandlats till ett attraktivt kustsamhälle. Åhus har höga boendekvaliteter och ett mångfacetterat näringsliv, inte minst sommarbefolkningen och turismen bidrar med en hög servicenivå.

Torget och kyrkan

Åspetstranden

Befolkning

Åhus är kommunens näst största ort med 9235 invånare år 2010. Jämfört med kommungenomsnittet har orten en mindre andel invånare i åldern 20-59 och en större andel i åldern 60+. Befolkningen ökade under perioden 2005-2010 med 281 personer.

Service och näringsliv

Åhus har ett bra serviceutbud med två större matbutiker, bibliotek, systembolag, poliskontor, turistbyrå samt annan handel och serviceverksamhet.

Näringslivet präglas i första hand av industriföretag och offentlig verksamhet. Sommartid är turismen en viktig näringsgren som ger underlag för restauranger och kulturliv. I Åhus finns ca 2500 arbetstillfällen.

Pendling

År 2007 bodde 4408 förvärvsarbetande i Åhus, varav 1330 personer arbetade i orten. Störst utpendling skedde till Kristianstad, landsbygd, Hässleholm och Malmö. Störst inpendling till orten skedde från Kristianstad, landsbygd och Rinkaby.

Bebyggelse

Bostäder

Åhus har en spridd bebyggelsestruktur, övervägande villor och marklägenheter. Centralt finns en del flerfamiljshus. Den ökande andelen 1-2-personershushåll på orten medför ett behov av små lägenheter i service- och kollektivtrafiknära lägen. En del av dessa lägenheter kan vara så kallade trygghetsbostäder för äldre.

Fritidshusbebyggelsen

Östra Sand, Tället och Äspet har en hög andel fritidsboende. Andelen permanentboende ökar dock, och väntas öka mer efterhand som intentionerna i programhandlingen *Det växer längs kusten* (2009) genomförs.

Samhällsservice

Skola och förskola kommer sannolikt att behövas byggas ut fram till 2025. Ny mark kan behöva reserveras i samband med planläggning för nya bostäder.

Behovet av platser inom vård- och omsorgsboende väntas öka under perioden, och det kan bli aktuellt att ta mark i anspråk för detta.

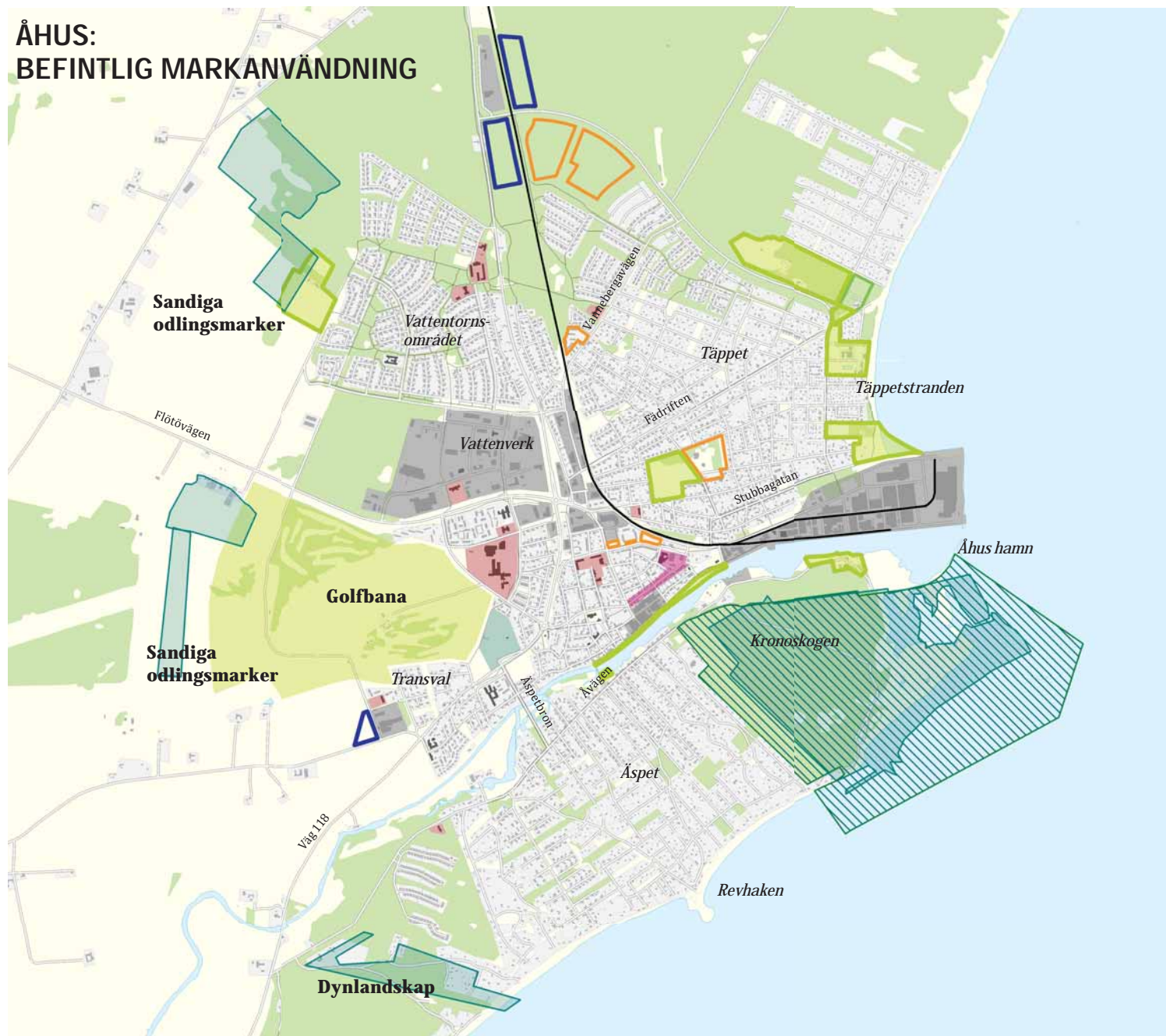
Verksamheter

Det finns möjligheter till förtätning inom befintliga verksamhetsområden. Hamnens markbehov förutsätts tillgodoses inom befintligt hamnområde.

Ortens centrumfunktioner är koncentrerade till Köpmannagatans östra del, öster om torget. Volymhandel finns nordväst om centrum inom verksamhetsytorna kring korsningen väg 118/Flötövägen/Hamnleden. Ytor för industriverksamhet, lagerhållning med mera finns i hamnen, samt norr om Flötövägen och kring korsningen 118/Flötövägen/Hamnleden.

Särskilt viktiga områden för turistnäringen är Tälletstranden, med camping, badanläggning och serveringar, samt centrala Åhus, med den medeltida stadsmiljön, hamnpromenaden och båtlivet.

ÅHUS: BEFINTLIG MARKANVÄNDNING

Åhus idag

- Centrum
- Förskola/skola
- Fritidsanläggning
- Fritid detaljplanelagt ej utbyggt
- Huvudvägnät befintligt
- Järnväg befintlig
- Bostadsbebyggelse
- Bostäder detaljplanelagda ej byggda
- Verksamheter
- Verksamheter detaljplanelagda ej utbyggda
- Kyrkogård
- Skogsyta
- Öppen eller odlad mark
- Mark upptagen i den kommunala naturvårdsfonden
- Mark med naturvårdsavtal
- Statligt ägd mark för naturreservatsbildning.

Grönstruktur

Tätortsnära rekreation

I Åhus finns goda möjligheter till närrekreation: stränderna, skogen i Äspet och vid Östra Sand, Vannebergaområdet och Pallers samt de sandiga markerna vid Vattentornsområdet och Ripafältet.

I Östra Sand, Täppet och Äspet saknas anlagda, bostadsnära lekplatser. Med en ökad andel permanentboende barnfamiljer väntas efterfrågan på allmänna lektytor öka. Markområden bör reserveras för nya lektytor.

Grönytor

Tallskogen är en viktig del av Åhus karaktär. Området domineras av fritidshusbebyggelse på stora naturtomter med extensiv skötsel. Trots att marklov krävs för trädfällning i området, är tendensen att krontaket glesas ut och traditionella villaträdgårdar anläggs. Detta ökar den kvarvarande tallskogens värde på parkmarken i bostadsområdena.

Naturvärden och friluftsliv

Åhuskustens dynlandskap omfattas helt eller delvis av riksintressen för friluftsliv (F 4) och naturvård (N 65) samt rörligt friluftsliv och kustzon (4 kap. 1-4 §§ MB). Delar av området har också skydd i form av Natura 2000-områden och/eller naturreservat.

Det öppna slättlandskapet i västra delen av Åhus ingår i Biosfärområde Kristianstads Vattenrikes temaområde 6: *Sandiga odlingsmarker med vandrande åkerbruk*. Här finns höga natur- och rekreativvärden men skydd saknas på stora delar.

Kulturmiljövärden

De äldsta delarna av Åhus är en välbevarad del av det medeltida orten av riksintresse för kulturmiljövård (L:K 14). Området karakteriseras av ett oregelbundet gatunät samt kyrkan, torget och rådhuset. I Åhus hittar man också resterna av borgen Aosehus från 1100-talet och ringmuren från 1300-talet. Den äldre bostadsbebyggelsen utgörs av längor i tegel och puts från 1700- och 1800-talen placerade i gatulinjen. Rester från industrisamhället är bland annat den så kallade Spritkyrkan.

Riksintressen och andra förordnanden i Åhus, sammanställning I

Tidigare ställningstaganden

- Riksintresse för naturvård
- Riksintresse för kulturmiljövård
- Riksintresse för kustzon
- Riksintresse friluftsliv
- Natura 2000
- Naturreservat
- Strandskydd
- Kulturhistoriskt intressant område (kommunens kulturmiljöprogram)
- Fornlämningar (områden och objekt) enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesinventering från 1999

Tidigare ställningstaganden

- Riksintresse hamnverksamhet
- Riksintresse Farled
- Riksintresse järnväg
- Riksintresse järnvägsplats
- Riksintresse vägnät

Riksintressen och andra förordnanden i Åhus, sammanställning II

Sjöfart/Trafik

Sjöfart, hamn

I november 2010 beslutade Trafikverket om riksintresse för sjöfart enligt 3 kap 8 § MB. Inom Kristianstads kommun finns två objekt, båda i Åhus. Precisering och avgränsning, vilket Länsstyrelsen ansvarar för, finns inte för dessa riksintressen.

Trafikverket är en viktig samrådspart vid den fortsatta planeringen i Åhus, även vid utbyggnadsförslag som angränsar till hamnen eller kusten.

Avstånd 400 m till regionbusstråk

Vägar

Åhus vägförbindelser med omlandet består av väg 118 norrut mot Kristianstad och söderut längs Åhuskusten, samt av Flötövägen/Åsumsvägen mot E22 västerut.

Huvudvägnätet i Åhus framgår av kartbilden *Åhus idag*. Ett viktigt stråk är Hamnleden från väg 118 via centrum till Åhus hamn. Sommartid är Tälletstranden en viktig målpunkt med trafik via Fädriften och Stubbagatan. Fädriften och Vannebergavägen avlastas av Tälletledens anslutning till väg 118 i norr.

Bostadsbebyggelsen på Äspet trafikförsörjs via Äspetbron och Ävägen. Det lokala vägnätet håller här övervägande låg standard och sköts av vägföreningar. Efterhand som permanentboendet ökar kommer åtgärder behövas för att öka vägstandarden. Sträckan av Ävägen österut från Äspetbron är smal med många väganslutningar mot havet. Trafiksäkerheten har dock förbättrats genom åtgärder i korsningarna som begränsat framkomligheten för biltrafik.

Vägstrukturen på Östra Sand och de delar av Tället med en stor andel fritidsboende har bättre förutsättningar att klara ökad biltrafik.

Kollektivtrafik

Åhus trafikeras av regionbuss 551 mellan Kristianstad och Furuboda, turtätheten är ca 50 turer/dag och restiden ca 20 minuter från Åhus till Kristianstads centrum. En stor del av orten ligger inom gångavstånd (400 m), och i princip hela orten ligger inom 10 minuters cykelavstånd från regionbusshållplats.

Gång- och cykeltrafik

Åhus har relativt stora avstånd inom orten. Mellan Glansabovägen i söder till skjutfältsgränsen i norr är det ca 6 km. Gång- och cykelvägnätet är överlag väl utbyggt men brister finns. Barriärer är framför allt väg 118 och Flötövägen.

Godsspåret till hamnen är, liksom hamnområdet och farleden, riksintressen. Spåret är i nuläget ingen stor barriär eftersom trafiken är begränsad. Utbyggd persontrafik för pågatåg kan bli verklighet på sikt, vilket kan öka spårets barriäreffekt.

Avstånd till Åhus centrum

Miljö- och riskfaktorer

Industri och farligt gods

Inom Åhus hamn finns en mängd verksamheter som kräver skyddsavstånd på grund av risker och störningar. Hanteringen av gasol bedöms skapa ett skyddsavstånd på 500 m kring respektive tank. Avståndet kan troligen minska genom skyddsåtgärder.

Andra betydande risker är Absolut Company Pernod Ricards framställning och lagring av stora mängder etanol i centrala Åhus. Ingman Glass AB i Transval hanterar ammoniak, vilket vid detaljplaneläggning inte bedömts kräva något större skyddsavstånd.

Hänsyn behöver tas till transport av farligt gods på väg 118 och på godsspåret till hamnen.

Påverkansområde, Rinkaby skjutfält

Inom Åhus finns ett befintligt skyddsområde för vattentäkt vid vattentornet och ett planerat skyddsområde för vattentäkt väster om Östra Sand. Spillvattennätet i Åhus är kopplat till Centrala reningsverket i Kristianstad

Rinkaby skjutfält

En stor del av Åhus tätort omfattas av det bullerpåverkade området kring Rinkaby skjutfält som är av riksintresse för totalförsvaret. Påverkansområdet har nyligen reviderats och omfattar nu området öster om väg 118 norr om Pällers. Inom påverkansområdet ska samråd ske med Försvarsmakten i varje enskilt ärende. För Åhus har Försvarsmakten uttalat att ny bostadsbebyggelse kan komma ifråga inom påverkansområdet söder om den fullt utbyggda Tälletleden. Norr om denna gräns tillåter Försvarsmakten varken ny bostadsbebyggelse eller utökade byggrätter inom befintlig fritidshusbebyggelse. Se vidare i avsnittet *Totalförsvarets intressen*.

Risk för översvämning, erosion och höjd grundvattennivå

De pågående klimatförändringarna och en befarad framtida havsnivåhöjning medför att Östra Sand,

Påverkansområde kring Rinkaby skjutfält

- Gräns för påverkansområde kring Rinkaby skjutfält.
- Nordlig gräns för ny bostadsbebyggelse.

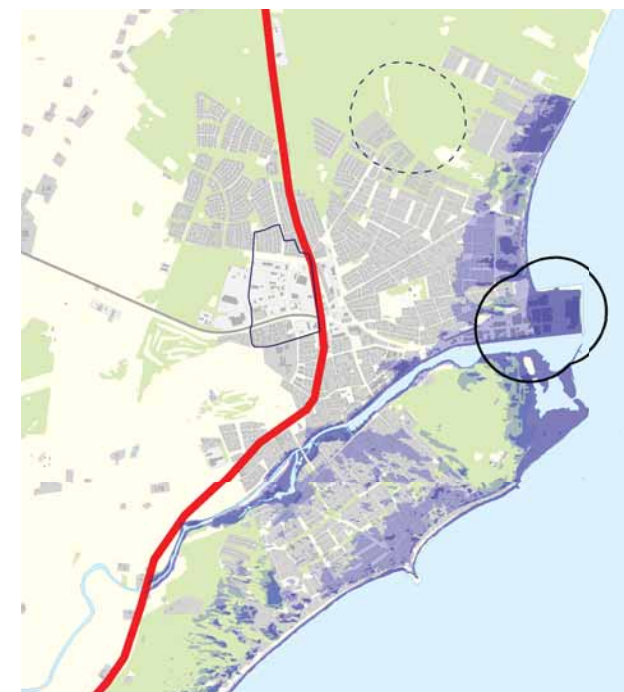
Miljö- och riskfaktorer

- Område under +2 m
- Område under +3 m
- Befintlig skyddszon för kommunal vattentäkt
- Förslag till skyddszon för kommunal vattentäkt
- Primär transportväg för farligt gods
- Skyddsavstånd, gasoltankar

Tället och Äspet riskerar problem med erosion, översvämning och högt grundvatten. Smala stränder och strandnära dynor ger dåligt skydd för bakomliggande, låglänta områden. Stora värden finns här i form av bebyggelse och anläggningar.

För Åhuskusten gäller att risken för översvämning ska uppmärksammas inom områden under + 2,5 möh som är belägna så att havet kan nå in. Risken för höjd grundvattennivå behöver uppmärksammas inom alla områden under + 3 möh. Ett ca 50 m brett område från strandlinjen och inåt land kan komma att påverkas av erosion inom 100 år om inga åtgärder vidtas. Se vidare i avsnittet *Säker hantering av framtida vattennivåer och erosion*.

För övrigt kommer kommunen att göra ett generellt ställningstagande till hur ny och befintlig bebyggelse ska skyddas från översvämning utmed kusten.

Miljö- och riskfaktorer i Åhus

FÖRSLAG

Övergripande riktlinjer

Trafik

Målsättningen är att Åhus på sikt ska få en ny järnväg för pågatågstrafik till Kristianstad. En tågförbindelse direkt till Kristianstads C och vidare gör det möjligt att pendla till ett betydligt större geografiskt område.

I ett kortare tidsperspektiv är målsättningen att så kallade superbussar kompletterar nuvarande buss- trafik med snabba förbindelser mellan Åhus och Kristianstad.

Utbyggnader av gång- och cykelvägar och -överfarer inom och i anslutning till Åhus sker enligt dokumentet Säkrare cykelvägar 2005 och framtida uppdateringar av detta planeringsunderlag.

Bostäder

Åhus bostadsutbud ska utvecklas med fler centrumnära lägenheter med tillgång till service och kollektivtrafik.

En utveckling med småhus och marklägenheter ska i första hand ske nära kollektivtrafik. Både den föreslagna bostadsbebyggelsen norr om Pällers och områdena vid Ävägen och i Transval i söder uppfyller denna målsättning.

Verksamheter

Ny handel och annan service bör i första hand tillkomma som förtätningar eller omvandling på centrala lägen. Etablering av störande verksamheter kan ske inom detaljplanelagd mark vid väg 118 i norr, som en utveckling av verksamhetsområdet vid vattentornet i väster eller som förtätningar inom industrihamnen. Vid väg 118 i norr kan även finnas möjlighet till järnvägsanslutning.

Utbyggnad av trafikstrand verksamheter i Transval bedöms som olämplig utan en ny vägförbindelse väster om golfbanan mellan Flötövägen och väg 118.

Naturvård och rekreation

Strandområdenas värden för rekreation och turism ska skyddas. På sikt kan det finnas behov av att fylla på sand för att kompensera för höjd havsnivå och ökad erosion. En sådan åtgärd kräver en noggrann lämplighetsprövning, för att undvika att riksintressets värden skadas.

Möjligheterna att öka skyddet av natur- och rekreativvärdena inom de sandiga odlingsmarkerna väster om Åhus föreslås utredas. Användbara skyddsmetoder kan exempelvis vara riksintresse och reservatsbildning eller naturvårdsavtal, förstärkt naturvårdshänsyn eller projekt med utveckling av alternativ markanvändning som kan stärka rekreativ- och bevarandevärdena. Möjligheten att göra området mera tillgängligt med gång-, cykel- och ridstråk bör studeras.

Ett sammanhängande gång- och cykelstråk föreslås från Vattentornsområdet till Transval. Passagen genom golfbanan är säkerställd genom detaljplan.

Grönstruktur

Tallskogens funktioner som helhetsmiljö utmed kuststräckan, som omtyckta boendemiljöer och som rekreativområden ska bevaras.

Förtätning inom bebyggelseområden ska ske med hänsyn till tallskogen som miljöskapare samt nuvarande och framtida behov av allmänna lektytor.

Tänkbara lägen för att på sikt anlägga områdeslekplatser bör reserveras inom Äspet eftersom området innehåller få naturliga ytor för ändamålet och det kommunala markinnehavet är begränsat. Lägena är presenterade på förslagskartan.

Kulturmiljövärden

Bevarande och utveckling av kulturmiljövärden, bland annat riksintresset för kulturmiljövård som omfattar den medeltida stadskärnan, behandlas i kapitlet om Riksintressen & natur- och kulturmiljöer.

Åhus, flygbild med hamnen i förgrunden.

Utveckling av områden

(B1) Bostäder i Kvarteren Kollekulla och Lillemöllan

Här finns möjligheter för en framtida utveckling där befintliga verksamheter flyttar och ger plats för flerbostadshus, kontor och handel. På sikt föreslås även den södra delen av Lillemöllan bebyggas med flerbostadshus. Området är i kommunal och i privat ägo och är planlagt för verksamheter.

(U1) Utvecklingsområde kring framtida stationsläge

Område intill nuvarande godsspår som reserveras långsiktigt som ett stationsläge för pågatågstrafik till Kristianstad. Om stationen blir verklighet blir närliggande ytor intressanta att omvandla med ett ökat inslag av handel och bostäder. Området är i kommunal ägo.

(U2) Utvecklingsområde centrum och hamnen

Centrum och hamnen fortsätter att utvecklas som en attraktiv miljö för boende och besökande. En målsättning är att Köpmannagatan, hamnområdet och torget bildar en sammanhängande miljö.

Miljön kring Aosehus föreslås utvecklas till ett parkområde om Våghuset i hamnen flyttas.

(B2, F1) Ny bostadsbebyggelse och hamnmiljö vid Segelsällskapet på Äspet

Ett område som kan prövas för bostadsbebyggelse och eller verksamheter på kommunägd mark. Kvaliteter i den vattennära miljön som är attraktivt och som är angeläget att bevara/skapa utrymme för, är en bibehållen fritidsbåthamn, serveringar, strandpromenad med mera. Förutsättningarna behöver utredas ytterligare i samråd med befintliga verksamhetsutövare på platsen. Tillståndsgivna verksamheters omgivningspåverkan och skyddsavstånd ska utredas och kartläggas noggrant i detaljplaneskedet. Vidare behöver trafiksituationen och tillgäng-

ligheten till område B2, både med bil och gång-/cykel ses över och kommuniceras med dem som berörs.

Utbyggnadsmöjligheterna för bostäder begränsas av skyddsavstånd till befintliga verksamheter i hamnen, Äspets naturreservat, Natura 2000-område samt riksintresse för naturvård och riksintresse för sjöfart. MKN får ej överskridas. MKB krävs för både B2 och F1 i detaljplaneskedet. Kommunen behöver dessutom se över hur ny, och befintlig, bebyggelse ska skyddas från översvämning. En stor del av området ligger under + 3 möh. Kostnaderna för VA-försörjning till området behöver också utredas.

(U3) Utvecklingsområde Tappetstranden

På Tappetstranden och i området mellan Östra Sand och Tappetleden finns anläggningar och verksamheter med anknytning till turism och rekreation. Området föreslås fortsätta utvecklas med denna typ av funktioner. Arbete med hur ny- och befintlig bebyggelse ska skyddas mot översvämning pågår. Dessutom behöver följande beaktas:

- Hur trivselvärden kan förbättras, bland annat genom utvecklad ridåplantering mot industrihamnen, fler sittplatser och lekmöjligheter för barn.
- Aktiviteter som kan vara störande i förhållande till rimlig hänsyn till boende i närområdet.

(B3) Bostäder på Kalvatäppan

Område intressant för bostadslägenheter eller kommunal service om behov finns. Kan vara intressant att använda för en ny skolbyggnad. Ett smalare område med parkmark sparas mellan det ursprungliga Transval och det gamla Åhus. Området ägs av kommunen och består av planlagd parkmark med ängsvegetation. Förutom framtida översvämningrisker, behöver följande beaktas vid detaljpaneläggning:

- Området ingår i riksintresset för kulturmiljövård Åhus medeltida stadsmiljö. Kalvatäppan

omnämns i värdetexten som ett viktigt inslag i kulturmiljön tillsammans med de forna tobaksläckorna.

- Höga naturvärden kan finnas i områdets sanddyner med ängsvegetation.

(B4) Bostäder i Transval

Område lämpligt för bostäder med friliggande hus och/eller marklägenheter. En omdragning av väg 118 är då önskvärd, så att vägen går utanför området. Då föreslaget område angränsar till ett område som är planlagt för verksamheter, ska aktuella skyddsavstånd beaktas. MKB kan komma att behövas.

(B5) Bostäder vid Flintabacken

Området är planlagt för 55-65 bostäder med friliggande hus och/eller marklägenheter. Ävägen föreslås dras om och den nya bebyggelsen läggs öster om vägen.

(G1) Rekreationsområde längs Helge å

Området mellan Helge å och den föreslagna bebyggelsen vid Ävägen består av tallskog och öppna marker. I de södra delarna finns artrika torrängar som längre norrut övergår i magrare gräshed. Det kvarvarande naturområdet föreslås bevaras och utvecklas för rekreation. Genom en GC-bro knyts området till grönytorerna norr om ån. Det är angeläget att de öppna markerna betas. Vidare föreslås en utvidgning av grönområdet längs Gamle Ström. Gamle Ström är delvis tillgänglig genom ett stigssystem på kommunal mark som kan förlängas västerut mot Flintabacken. Utredning bör ske om möjligheten att öppna upp eller på annat sätt restaurera Gamle Ström.

(U4) Utvecklingsområde väster om Transval + vägreservat väster om golfbanan

Området nordväst om det föreslagna utbyggnadsområdet i Transval reserveras som utvecklingsområde för bostäder och eventuellt verksamheter på

FÖRSLAG: ÅHUS

Observera att detta förslag är en uppdatering av programmet "Åhus 2024" som antogs av Kommunfullmäktige 2003, vilket innebär att "Åhus 2024" inte längre gäller som kommunens viljeinriktning för Åhus.

Förslag

- Centrum utvecklingsområde
- Bostäder detaljplanlagda ej utbyggda
- Bostäder, kan även inrymma skola och omsorgsverksamhet
- Bostäder förslag lång sikt
- Verksamheter detaljplanlagda ej utbyggda
- Föreslagna verksamheter
- Framtida stationsläge
- Utvecklingsområde bostäder/verksamheter lång sikt
- Föreslaget grönområde
- Utvecklingsområde fritid/turism
- Föreslaget grönstråk
- Väg detaljplanlagd ej utbyggd
- Föreslagen väg
- Vägreservat
- Föreslagen omgestaltning av vägsträcka
- Lämpliga lägen för lekplats på Äspet
- Lämpligt läge för en stadsdelspark i Åhus

Åhus, Norregatan med kyrkan i fonden

lång sikt. För att trafikallstrande verksamheter ska bli aktuella behövs en ny vägförbindelse väster om golfbanan, mellan Flötövägen och väg 118. Samma vägsträckning har tidigare diskuterats som en förbifart till väg 118 genom Åhus, men en trafiknätsanalys från 2003 visade att vägförbindelsen inte skulle innebära någon betydande minskning av trafikmängderna genom centrala Åhus och Transval. Kommunen äger stora delar av marken.

Att beakta vid detaljplaneläggning:

- Området ingår i de sandliga odlingsmarkerna väster om Åhus. Konflikt med höga naturvärden kan finnas.
- Området berörs av flera kända fornlämningar vilket kan ge höga exploateringskostnader.
- Det öppna läget kräver god anpassning till landskapsbilden. Läplanteringar behövs troligen för att skapa en trivsamt utomhusmiljö.

(V1) Utökning av verksamhetsområdet längs Flötövägen

Den södra delen av det kommunägda tallskogsområdet mellan Fregattvägen och Flötövägen förelås på sikt utvecklas som en del av verksamhetsområdet vid vattentornet. Skogen används idag som rekreativt område och området norr om V1 föreslås även fortsättningsvis lämnas obebyggt för detta ändamål. Vid bebyggelse på detta område bör hänsyn tas till det exponerade läget mot Åsumvägen och att området ligger i entrén till orten.

(B6) Bostäder vid Fregattvägen + Fregattvägens förlängning

Området mellan skogen och vägen upp till Furehofs idrottsplats är sandig mager ängsmark i privat ägo. Området är beläget på de så kallade *Kolhögarna*, vilka finns med i den så kallade MIFO-databasen med en klassning 2 på en 4-gradig skala. Detta innebär att marken klassas som förorenad, inga markun-

dersökningar har utförts men det anses vara viktigt att utreda vidare.

Den norra delen föreslås bebyggas med bostäder enligt beslut om detaljplaneläggning från 2004. Fregattvägen föreslås förlängas söderut till Flötövägen vilket ger Vattentornsområdet en välbehövlig trafikförsörjning västerifrån. Avståndet till kollektivtrafik är relativt långt, 1,5-2 km.

Att beakta vid detaljplaneläggning:

- Risker för markföroreningar vid de gamla kolhögarna. Markundersökningar måste utföras innan exploatering.
- Området ingår i landskapet med sandliga odlingsmarker väster om Åhus. Konflikt med höga naturvärden kan finnas.

(B7) Bostadsbebyggelse norr om Pällers

Ett större exploateringsområde för bostäder föreslås i tallskogsområdet norr om Pällers. Området har blivit möjligt att bebygga sedan Försvarmakten reviderat påverkansområdet kring Rinkaby skjutfält. Området föreslås trafikförsörjas från Pällers väg och från en ny anslutning till väg 118 i Tappetledens förlängning. Den detaljplanelagda marken för handel vid Pällers väg utgår. Större delen av området får gångavstånd till kollektivtrafik på väg 118. Avståndet till centrum är relativt långt, ca 3 km.

På lång sikt finns möjlighet att bygga ytterligare bostäder norrut.

Att beakta vid detaljplaneläggning:

- I den västra delen finns ett utpekat område enligt kommunens naturvårdsprogram. Områdets naturvärden behöver undersökas inför bedömning om hela eller delar av området kan exploateras. För hela området gäller att tallskogen bör bevaras så långt det är möjligt.

- Hela området används flitigt för rekreation med många stigar och stråk. Dessa bör om möjligt bibehållas som grönstruktur mellan de nya bebyggelsegrupperna. Det breda stråket med tallskog genom befintlig bebyggelse i Pällers bör få en naturlig fortsättning genom den nya bebyggelsen.

Lekplatslägen på Äspet

Inom Äspet finns ett behov att reservera mark för områdeslekplatser. Här finns få naturliga lekytor och det kommunala markinnehavet är begränsat. Lämpliga lägen har markerats med svarta ringar på kartbilden. Kriterier som använts har varit att hitta områden centralt på Äspet på kommunägd mark.

Åhus, fritidshus på Äspet

ÖNNESTAD

Önnestad ligger vid Nävlingeåsens fot öster om Kristianstad. Orten omges av slättens storskaliga jordbrukslandskap och av åsen i söder. Idag finns planer på att återinföra tågstation i Önnestad, vilket väntas innebära förändringar för orten.

Äldre villa vid stationen i Önnestad

Befolkning

Önnestad hade år 2010 1363 invånare. Jämfört med kommungenomsnittet har orten en större andel invånare i åldern 0-19 och en mindre andel i åldern 60+. Befolkningen minskade under perioden 2005-2010 med tre personer.

Service och näringsliv

Önnestad har utbyggd service med skola (F-9), bibliotek, distriktssköterskemottagning och dagcentral. I orten finns även matbutik, bank och ett flertal företag. Speciellt för Önnestad är att här finns högre utbildning: en folkhögskola och ett naturbruksgymnasium. I orten med omnejd finns ca 750 arbetstillfällen.

Pendling

År 2007 bodde 654 förvärvsarbetande i Önnestad varav 117 personer arbetade på orten. Störst in- och utpendling skedde till Kristianstad, Hässleholm och omgivande landsbygd.

Bebyggelse

Önnestad domineras av villabebyggelse från olika tidsperioder, men här finns också flerbostadshus. Ungefär hälften av ortens småhus byggdes under 1970- och 80-talen. Majoriteten av lägenhetsbeståndet tillkom under 1950- och 60-talet, men i slutet av 1980-talet byggdes marklägenheter och bostadsrätter här.

Önnestads centrum präglas av öppna ytor i anslutning till banken, mataffären och servicebyggnaderna. Folkhögskolans och naturbruksgymnasiets äldre institutionsarkitektur präglar ortens centrala delar.

Verksamhetsområdena består av småindustri och ligger i anslutning till väg 21, samt norr om järnvägen.

Landskap och natur

Önnestad ligger på Kristianstadsslätten och gränsar i söder till Nävlingeåsens skogslandskap. Åsens slänt sträcker sig in i Önnestads södra delar. Bockeboda rekreationsområde ligger sydväst om orten.

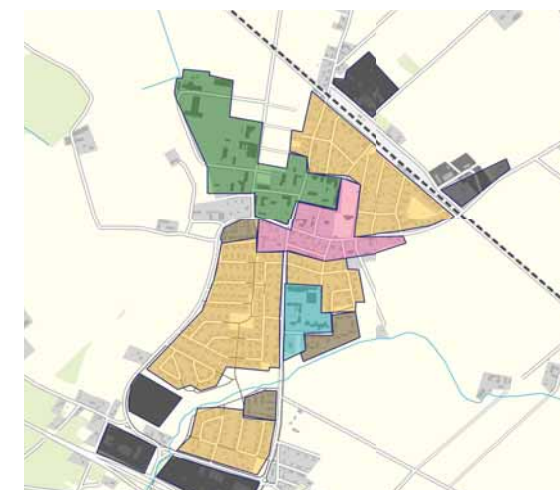
Ortens många uppväxta villaträdgårdar bidrar till grönstrukturen. Det finns mycket äldre vegetation kring kyrkan och folkhögskolan och genom villakvarteren finns parkstråk för promenad, lek och spel.

Samhället genomkorsas av Bockebäcken som har sin källa på Nävlingeåsen. Längs bäcken löper ett naturligt grönstråk. Bockebäcken är idag svårtillgänglig, bland annat genom staket som inhägnar delar av sträckan. Ett kommunalt projekt har initierats för att återställa Bockebäckens ursprungliga dragning och öka tillgängligheten till bäcken.

Folkliv

Orten saknar en tydlig mötesplats, det mest koncentrerade folklivet finns vid mataffären och banken. Kring folkhögskolan och Naturbruksgymnasiet uppstår också spontana möten.

I Önnestad finns föreningar som med engagemang och ideellt arbete påverkar ortens utveckling. Omkring orten finns bra rekreationsmöjligheter.

Bebyggelse

- Institutions- och servicebebyggelse
- Äldre, blandad bebyggelse - kulturmiljö
- Friliggande bostadsbebyggelse
- Grupphusbebyggelse/ marklägenheter
- Solitära byggnader/gles bebyggelse omgiven av grönska.
- Verksamheter

Rumslig upplevelse

Järnvägen i norr och väg 21 i söder utgör barriärer för rörligheten inom Önnestad.

Orten har en något otydlig entré från väg 21. Huvudvägen delas i Byagatan respektive Skolgatan via Bockebäcksvägen. Upplevelsen förstärks av verksamhetsområdet som kantar infarten. Även centrumstrukturen i Önnestad upplevs som otydlig.

Den äldre delen av Önnestad, med sina institutioner i form av kyrka, församlingshem och folkhögskola, framstår som en mer samlad miljö. Det finns dock en brist i kopplingen mellan ortens offentliga funktioner såsom kyrkan, folkhögskolan och ortens butiker.

Utblickar över Önnestad finns från Nävlingeåsen i söder, men i övrigt ligger landskapet och orten flackt.

Trafik

Vägar

Väg 21 mellan Kristianstad och Hässleholm passerar Önnestad i söder. En ny trafikplats med anslutning till orten stod färdig sommaren 2009. Vid trafikplatsen finns planskild gång- och cykelväg samt ridstig som kopplar samman orten med Nävlingeåsen. Önnestad har också en cykelvägsförbindelse med Kristianstad.

I Önnestad finns två huvudgator: Byagatan och Skolgatan. Skolgatan sträcker sig genom orten från sydväst till nordost. Byagatan börjar vid den nya trafikplatsen och korsar samhället i en båge via centrum mot nordost. Trafiken genom Önnestad går företrädesvis via Byagatan.

Rumslig upplevelse

- Barriärer
- Centrum
- Landmärken
- Otydliga rum
- Gröna kanter
- Huvudstråk
- Viktig punkt

Trafik

- Väg 21
- Huvudtrafiksstråk
- Kollektivtrafik buss
- Cykelväg
- Busshållplats

Kollektivtrafik

Skånebanan mellan Kristianstad och Hässleholm passerar Önnestad. Trafikverket planerar att Önnestad åter skall få tågstopp, eventuellt redan 2014. Perrongerna planeras ligga mellan Byagatan och Skolgatan, se förslagskartan. De regionbusslinjer som idag trafikerar Önnestad kommer att tas bort då Pågatågstrafiken kommit igång.

Tidigare ställningstaganden

Skånebanan berörs av riksintresse för järnvägar och väg 21 av riksintresset för väg. Kring Bockebäcken råder strandskydd. De centrala delarna av orten har också utpekats som kulturlämning av Riksantikvarieämbetet. Här finns också ett par områden som utpekats i kommunens kulturmiljöprogram.

MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

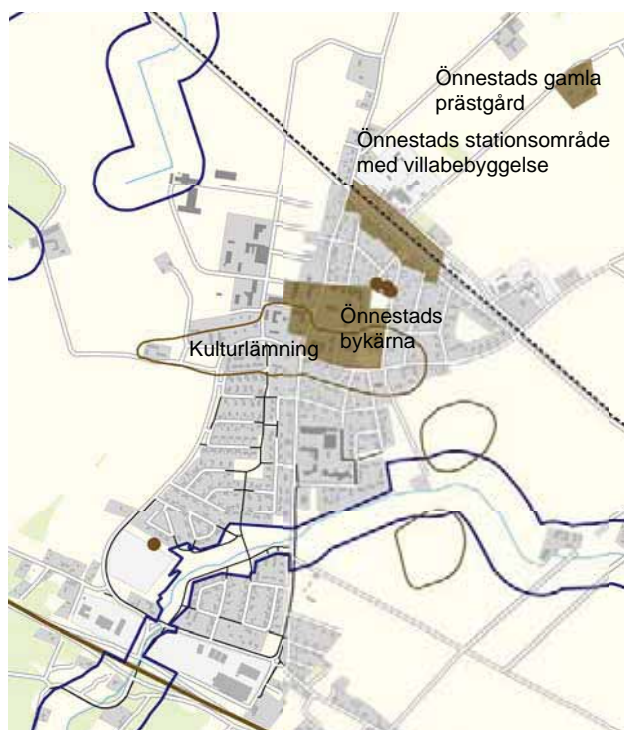
Nävlingeåsens släntområde med de södra delarna av Önnestad ingår i ett område inom vilket det djupa grundvattnet klassats som mycket sårbart.

Runt Önnestad finns värdefull jordbruksmark. Norr om stationen tillhör jordarna åkerklass 9 och öster om samhället finns jord av klass 8. Väster om orten

begränsas utbyggnadsmöjligheterna av skyddsavstånd till djurhållning.

Området väster om Önnestad har också pekats ut som ett B-område för vindkraftsetablering, se avsnittet om vindkraft. Vid etablering måste hänsyn tas till risken för omringningseffekt av orten.

Söder om järnvägen finns en vattentäkt med tillhörande vattenskyddsområde. Revidering av skyddsområdet pågår. Det kommer troligtvis att utökas åt sydväst. Spillvattennätet i Önnestad är kopplat till Centrala reningsverket i Kristianstad

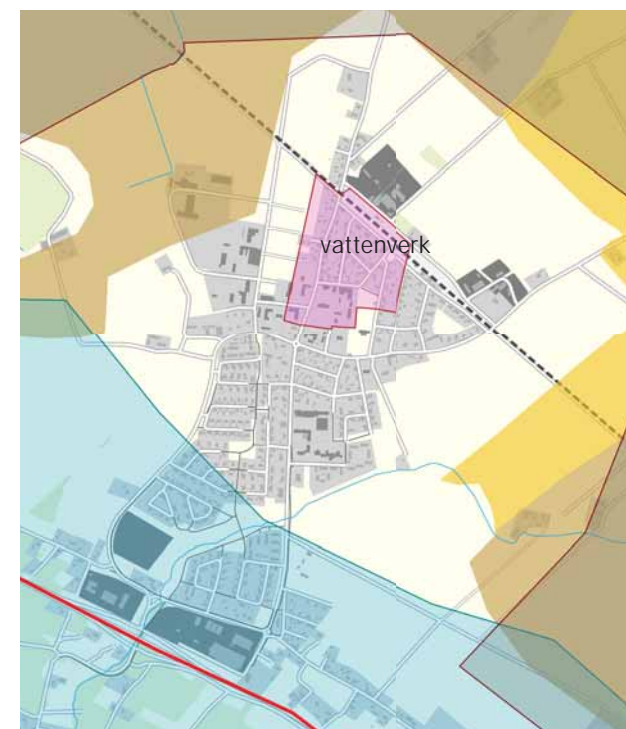

Tidigare ställningstaganden

- Riksintresse, järnväg
- Riksintresse, väg (väg 21)
- Strandskydd
- Område utpekad i kommunens kulturmiljöprogram
- Fornlämning (RAÅ)

Miljö- och riskfaktorer

- B-område, vindbruk
- Primär transportled farligt gods
- Skyddsområde grundvatten
- Mycket sårbart grundvatten
- Åkermark, klass 8
- Åkermark, klass 9

FÖRSLAG:

Förslaget förutsätter den planerade pågatågsstationen, vilken förväntas bidra till en stor framtida förändring av Önnestads utveckling.

Utveckling av centrum

C1

Utemiljön i centrum behöver omgestaltas för att öka värdet som mötesplats. Lämpligen genom ett torg eller liknande offentlig platsbildning.

C2

Stationsnära verksamhetsområde som på sikt är lämpligt att förtäta med blandade verksamheter. Omvandlingen måste ske med hänsyn till befintliga verksamheter och deras eventuella skyddsavstånd.

Bebyggelse

Möjligheten till framtida spårbunden kollektivtrafik väntas stärka orten. Detta motiverar en relativt stor utbyggnad i anslutning till det planerade stationsläget. De föreslagna områdena kommer även att generera mer trafik över järnvägsspåren. Utbyggnaden bör ske i etapper. De föreslagna utbyggnadsområdena ligger i nära anslutning till odlingsmark av högt värde. Gröna stråk och läplanteringar är viktiga beståndsdelar i de nya bostadsområdena.

B1

Lämpligt läge för bostadsbebyggelse söder om Byagatan. Det stationsnära läget och ortens befintliga bostadsutbud motiverar att området planeras med inslag av service och flerbostadshus i samma skala som befintliga flerbostadshus längs Byagatan. Området tangerar ett fornlämningsområde i söder, vilket måste beaktas.

Mötet mellan bebyggelsen och landskapet kräver särskild hänsyn vid gestaltningen. Risken för bullerstörningar från järnvägen måste beaktas, Naturvårdsverkets riktlinjer för buller får ej överskridas. Områdets avgränsning i sydväst har anpassats till befintliga försöksodlingar. Marken är inte planlagd och är i kommunal ägo.

B2

Framtida bostadsbebyggelse norr om stationen. Inom delar av område B2 föreslås bebyggelsen planeras tätare, med inslag av flervåningshus och radhus. Tätare bebyggelse rekommenderas för att förvalta det stationsnära läget och hushålla med den värdefulla åkermark som tas i anspråk. Mötet mellan bebyggelsen och det öppna landskapet skall särskilt beaktas. Hänsyn ska tas till buller från järnvägen och från stationen. Marken är ej planlagd och i privat ägo.

B3

Utredningsområde för bostadsetablering öster om bebyggelsen vid Vingavägen. Vid bostadsbebyggelse bör hänsyn tas till eventuell bullerstörning från vägen. Vidare krävs skyddsavstånd för närliggande verksamheter, vilket kan medföra att MKB kan komma att krävas. Området är inte anslutet till det kommunala VA-nätet. Området är ej planlagt och i kommunal ägo.

U2

Utredningsområde för bostäder på samma premisser som områdena B1 och B2. Området tangerar ett B-område för vindkraftsetableringar. Dessutom ligger området delvis på högt klassad jordbruksmark. Marken är i kommunal ägo. I planeringen av områdena ska hänsyn tas till buller från järnvägen och från stationen.

V1

Mark för verksamheter. Särskilda krav bör ställas på framtida verksamheter här eftersom marken ligger inom område med sårbart grundvatten, men även med hänsyn till verksamheternas exponering mot väg 21. Marken är i privat ägo.

G1

Bäckområdet öster om Skolgatan föreslås utvecklas till ett mer funktionellt och tillgängligt grönstråk. Grönstråket längs Bockebäcken kopplas till miljöer och aktiviteter både i centrum kring matbutiken, skolan och Önnegården och inom idrottsplatsområdet. Denna åtgärd skulle ge ett sammanhängande parkstråk från slättlandskapen till strövområdet på Nävlingeåsen. Ett kommunalt projekt pågår för att återskapa Bockebäckens ursprungliga, mer meandrande dragning.

Trafikstruktur

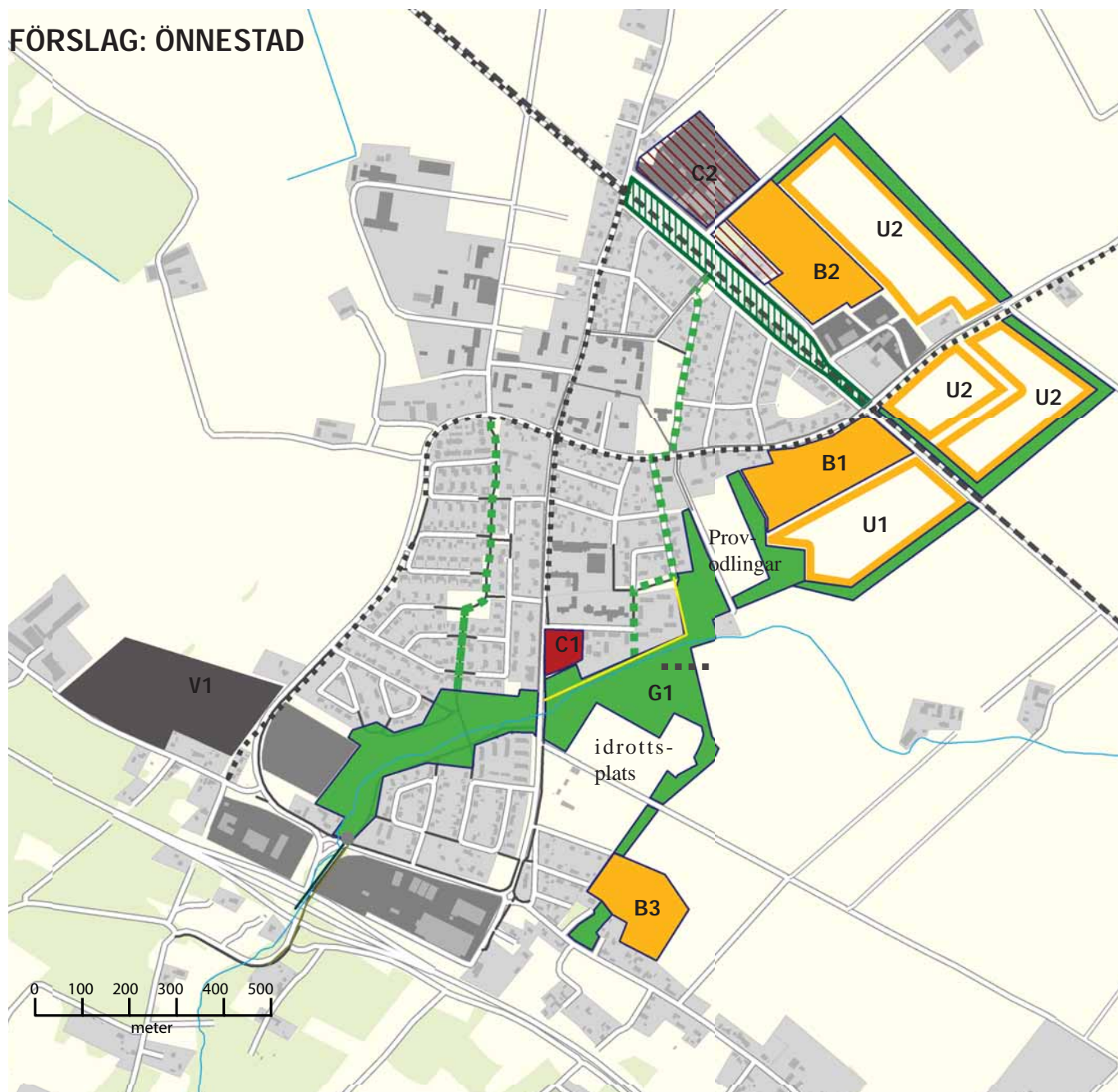
Önnestads cykelvägnät ska byggas ut. En säker cykelväg till Färlöv, längs Färlösvägen, är mycket angelägen. Skolsamverkan mellan Färlöv och Önnestad medför att den smala Färlösvägen används mycket av ungdomar, samtidigt som vägen belastas av en del tung trafik. Trafikverket är vägghållare och kommunen verkar för att en separat cykelväg kommer till stånd.

Stationen kommer att förskjuta tyngdpunkten i orten norrut och ge upphov till ett behov av att röra sig genom villakvarteren förbi kyrkan och upp mot spåren. En förutsättning är en trafiksäker gång- och cykelväg i anslutning till stationen. Trafikrörelserna i orten behöver utredas vidare.

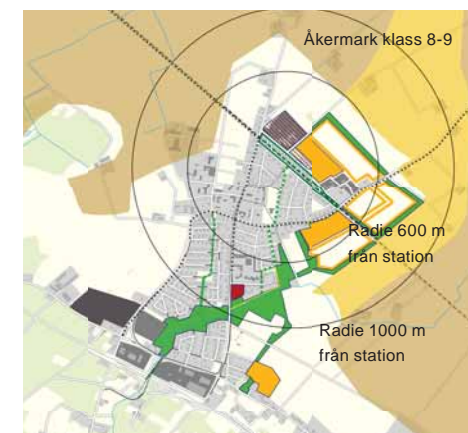
Grönska och rekreation

Förutom grönstråket (G1) längs Bockebäcken bör orten få fler träd i gatumiljön, enligt föreslagna åtgärder i *Trädplan för Kristianstad*, (1996). I anslutning till det framtida stationsläget finns möjligheter att anlägga trädplanteringar.

FÖRSLAG: ÖNNESTAD

Observera att detta förslag är en uppdatering av programmet *Nästa Önnestad* som antogs av Kommunfullmäktige 2004. Uppdateringen innebär att programmet inte längre gäller som kommunens viljeinriktning för Önnestad.

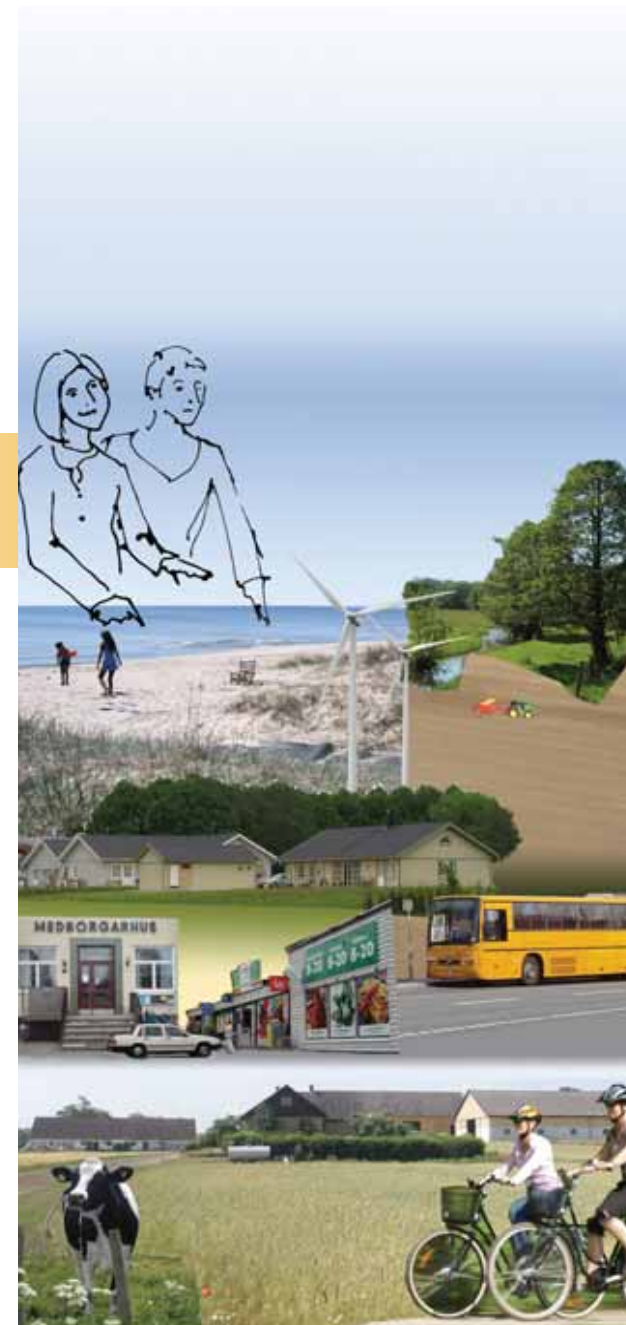

- Centrumutveckling
- Förtätning m blandade funktioner
- Framtida stationsläge
- Ny bostadsbebyggelse med inslag av service
- Utredningsområde, tätortsutveckling
- Verksamheter
- Grönstråk
- Gång/Cykelstråk med koppling till grönstråket
- Föreslagen utbyggd cykelväg

Översiktsplanen ska redovisa de riksintressen som berör kommunen och det ska framgå hur kommunen avser att tillgodose dessa. Till detta finns andra starka intressen som kommunen ska förhålla sig till vid planering och beslut: Natura 2000, naturreservat, biotopskydd, naturvårdsavtal, landskapsbildsskydd, fornminnen och byggnadsminnen.

Om inget annat anges, godtar kommunen riksintressenas avgränsning och avser därmed att undvika åtgärder som kan innebära att riksintresset påtagligt skadas.

4. RIKSINTRESSEN FÖRORDNANDEN

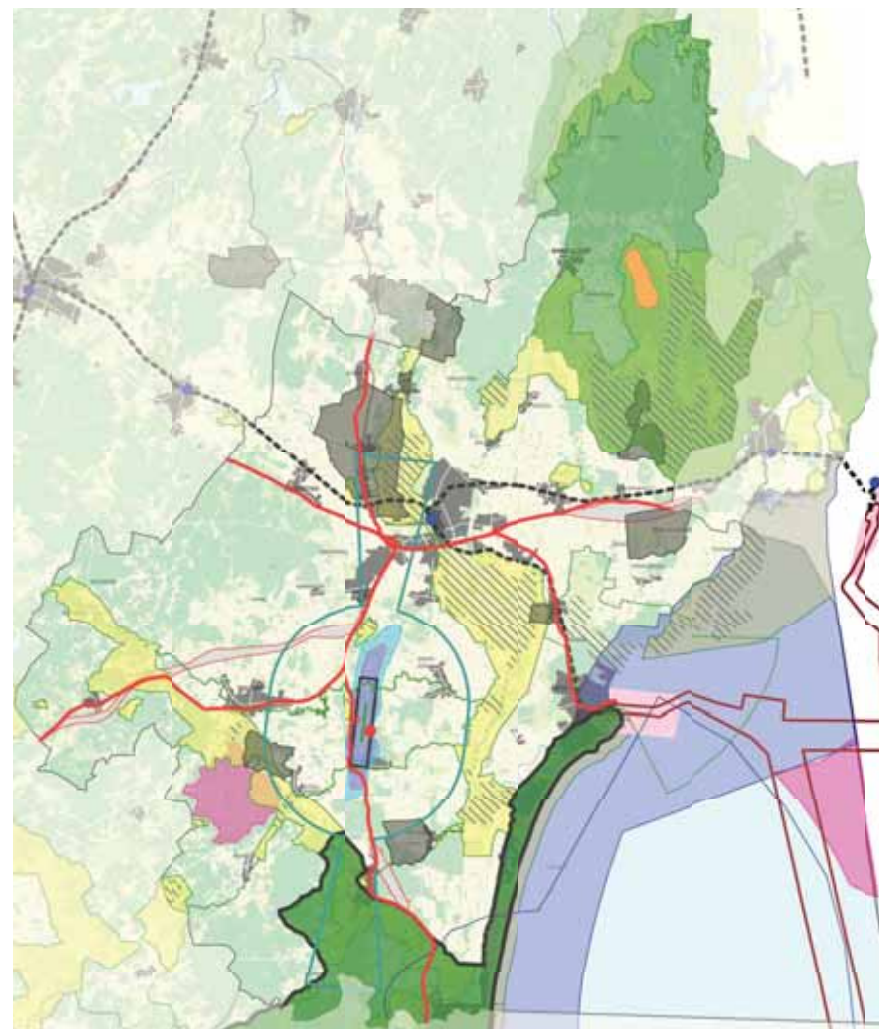

RIKSINTRESSEN I KRISTIANSTADS KOMMUN

Geografiska områden som är av nationell betydelse för olika samhällsintressen kan pekas ut som områden av riksintresse. Det kan finnas olika skäl till att de pekats ut. Det kan exempelvis vara områden som är så ovanliga att de är viktiga för hela landet, eller områden som är intressanta för exploatering av till exempel vindbruk. Den kommunala översiktsplanen är en del i processen att ange områden av riksintresse.

I Kristianstads kommun finns områden av riksintresse för kustzonen, friluftslivet, naturvården, kulturmiljövården, totalförsvaret, väg, järnväg, sjöfart, luftfart, vindbruk samt för värdefulla ämnen och material.

Generellt gäller att de förslag till markområden som tangerar ett riksintresse, eller föreslås tas i bruk inom ett riksintresse, endast får tillkomma om det kan ske på ett sådant sätt att det inte påtagligt skadar riksintressets värden. Detta kan komma att medföra höga krav på lokalisering och utformning av nya etableringar.

Riksintressena i kommunen

RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD

Riksintresse för naturvård pekas ut av Naturvårdsverket enligt 3 kap 6§ MB. I Kristianstads kommun finns det 15 olika riksintressen för naturvård.

IMMELN MED EDRE STRÖM- RASLÅNGEN (N 17)

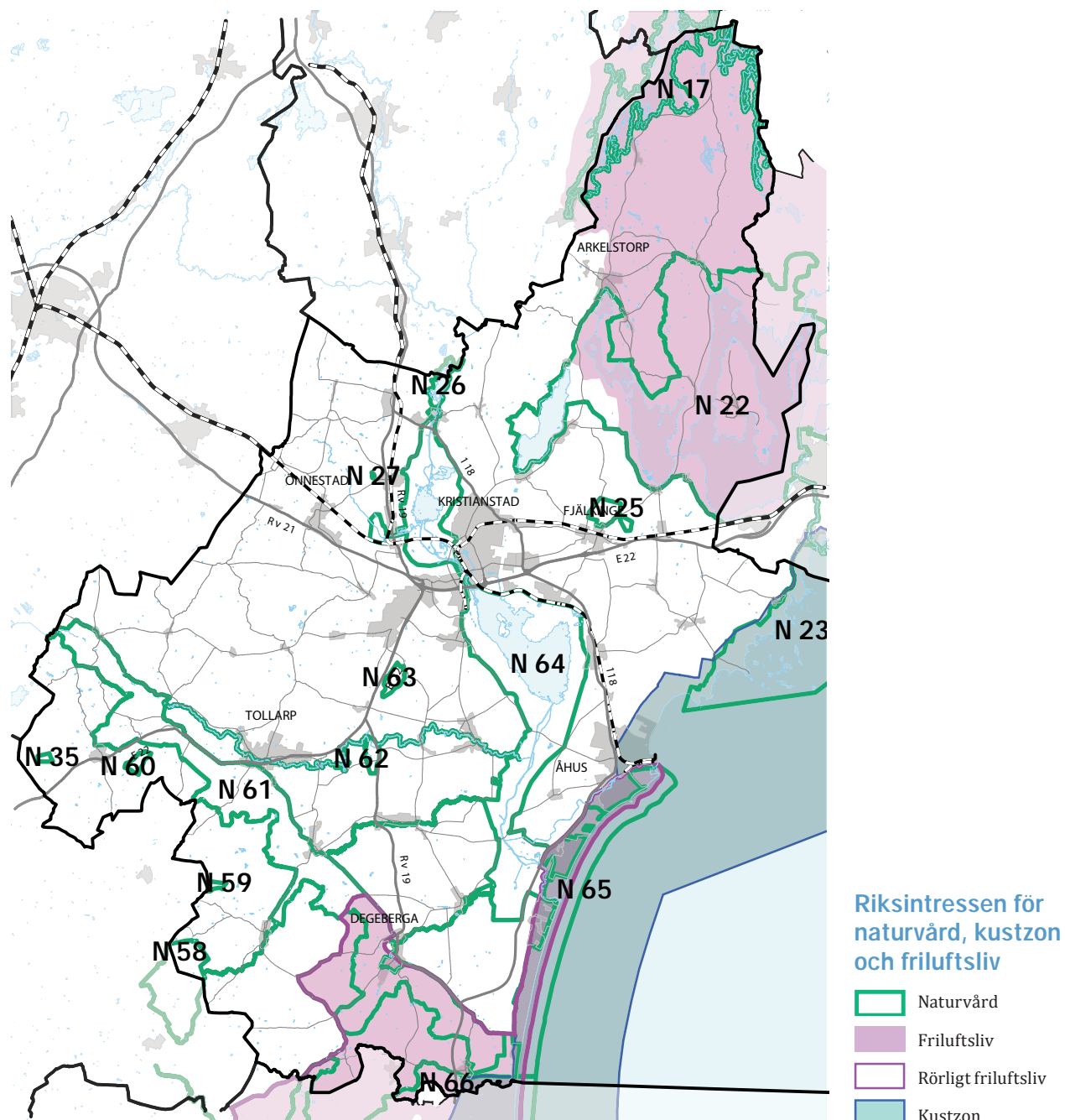
Representativt odlingslandskap med lång hävd-kontinuitet och förekomst av naturbetesmarker. I den öppna hagmarken återfinns art- och individrika växtsamhällen. Sjösyste- met är näringsfattigt och intressant ur limnologisk synpunkt. Sjöarna är skogssjöar belägna i ett sprickdalslandskap som är ovanligt för södra Sverige.

Förutsättningar för bevarande

- Kalkning för att motverka försurningsskador
- Biotopvårdande insatser.
- Friluftslivet kanaliseras och regleras.
- Fritidsfisket hålls under kontroll.

Ytterligare skydd som berör området

Vissa öar i Immeln omfattas av fågelskyddsområde. Området berör även riksintresse för friluftsliv. Ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet.

Tostebergakusten

OPPMANNA-IVÖSJÖOMRÅDET (N 22)

Representativt småskaligt odlingslandskap i skogs-, mellan- och slättbygd. Området är geologiskt intressant med restberg och tydliga tecken på storformernas uppkomst och spår av vittringsförlopp. Ivösjön är limnologiskt intressant.

Förutsättningar för bevarande

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av naturbetesmarker.

Förslag som berör riksintresset

Ett mycket begränsat, tätortsnära parti kan komma att prövas för bostadsändamål i Arkelstorp. Förslaget bedöms ej hindra tillgängligheten till riksintresset eller medföra påtaglig skada, då området utgör en procentuellt liten del av riksintresset, är beläget i anslutning till tätorten och ny bebyggelse ska anpassas till bygdens karaktär.

Ytterligare skydd som berör området

Landskapsbildsskydd. Riksintresse för friluftsliv och för kulturminnesvård. Ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Sammanfaller med Natura 2000-områdena Ivösjön-Oppmannasjön, Ivö klack, Kjugekull, Balsbergsgrottan, Levrasjön, Holjeån och Balsberget.

TOSTEBERGAKUSTEN (N 23)

Representativt odlingslandskap med lång hävdkontinuitet och rik förekomst av naturbetesmarker. På havsstrandängar och annan öppen utmark återfinns art- och individrika växtsamhällen. Området har stor betydelse som fågelokal.

Förutsättningar för bevarande

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.

Ytterligare skydd som berör området

Landskapsbildsskydd. Naturreservaten Tosteberga ängar och Lägerholmen. Fågelskyddsområde. Riksintresse för kustzon. Ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Gyretorp-skärret ingår i myrskyddsplan för Sverige 2007. Natura 2000-områdena Edenryd, Tostebergakusten, Östra Hammaren-Käringören, Gruarna, Tosteberga-Ängholmarna.

FJÄLKINGE BACKE – LILLES BACKE (N 25)

Urbergshöjder som markant höjer sig över den omgivande kritaslätten. Intressant ur geologisk synpunkt. Fjälkinge backe är välbesökt som utsiktspunkt och strövområde. Lilles backe är även kulturhistoriskt intressant, då den varit avrättnings- och begravningsplats.

Förutsättningar för bevarande

- Formationen och de öppna betesmarkerna bibehålls.
- Backarna får ej skadas av täkt, annan exploatering eller skogsplantering.

Ytterligare skydd som berör området

Naturreservatet Fjälkinge backe.

GUMMASTORPASJÖN (N 26)

Representativt odlingslandskap i mellanbygd och slättbygd. Naturbetesmarker med art- och individ-

rika växtsamhällen. Våtmarken vid Gummastorpsjön utgör ett värdefullt limnogen strandkomplex med en högt värderad mad vid sjö. Ådellövskog med mycket gamla träd.

Förutsättningar för bevarande

- Kalkning för att motverka försurningskador.
- Biotopvårdande insatser.
- Friluftslivet kanaliseras och regleras.
- Fritidsfisket hålls under kontroll.

Ytterligare skydd som berör området

Ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Natura 2000-området Torsebroparken.

HALLABACKEN (N 27)

Urbergsknalle av gnejs som höjer sig över den omgivande kritaslätten. Geologisk nyckellokal genom rikedom på jättegrytor och förutsättningar för studium av urbergets ytformer under kritaperioden.

Förutsättningar för bevarande

- Backen bibehålles som i huvudsak öppen mark.
- Backen får ej skadas av täkt, schaktning, utfyllnad och liknande.
- Fortsatt jordbruk.
- Riksintresset skadas av skogsplantering, energiskogsodling, täkt, luftledning eller vägdragning.

Ytterligare skydd som berör området

Riksintresse för kulturminnesvård. Ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet.

BOARPS FÄLAD (N 35)

Representativt odlingslandskap i skogsbygd med lång hävdkontinuitet och förekomst av naturbetesmarker.

Förutsättningar för bevarande

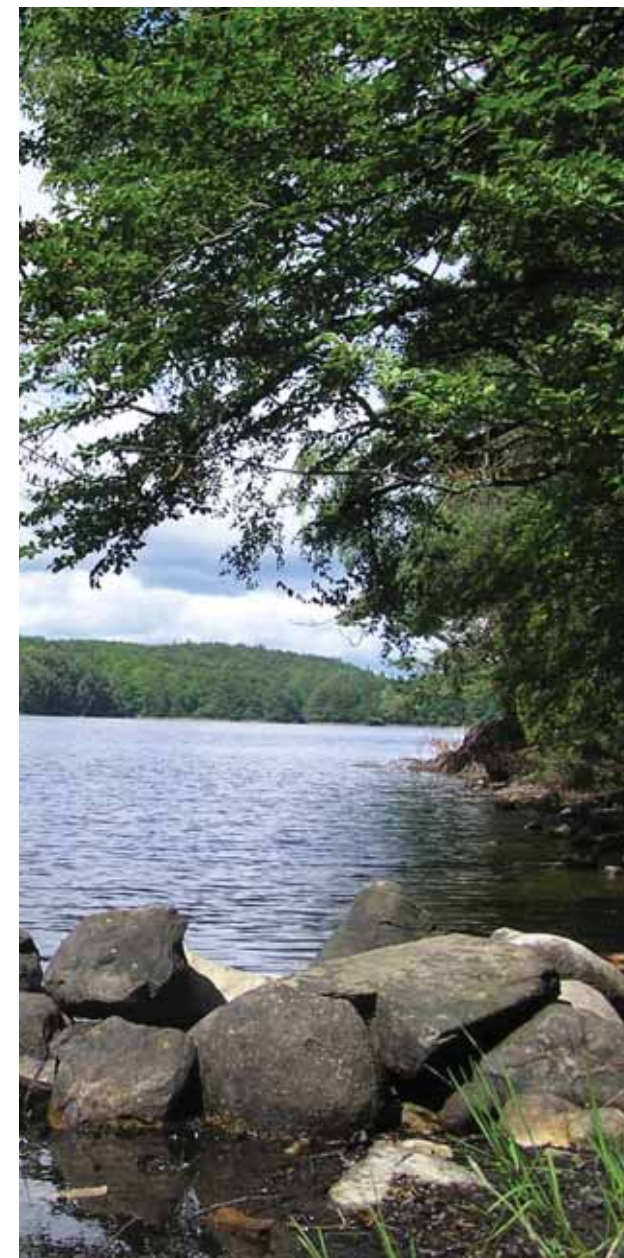
- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenväxta betesmarker.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel.
- bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Naturreservatet Boarps hed. Ingår i det nationella bevarandeprogrammet för odlingslandskapet. Natura 2000-området Boarps hed.

Raslängen

FJÄLLMOSSEN (N 58)

Representativt odlingslandskap i skogs- och mellan-bygd. Fjällmossen är ett värdefullt myrkomplex med en högt värderad platåformigt välvd mosse.

Förutsättningar för bevarande

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenväxta betesmarker.
- Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att våtmarkens hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt.
- Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel.
- bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Del av området är fågelskyddsområde. Naturreservatet Fjällmossen-Viggårum. Ingår i den nationella bevarandeplan för odlingslandskapet. Myren ingår i myrskyddsplan för Sverige. Natura 2000-området Fjällmossen.

EVERÖDS FÄLAD (N59)

Representativt odlingslandskap med lång hävdkontinuitet i mellan- och skogsbygd. Naturbetesmarker förekommer. På buskrik utmark vid Kungsoran återfinns art- och individrika växtsamhällen.

Förutsättningar för bevarande

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenväxta betesmarker.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel.
- bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Natura 2000-området Everöds utmark.

KNOPPARP (N 60)

Representativt, småskaligt odlingslandskap i skogsbygd med lång hävdkontinuitet och förekomst av naturbetesmarker.

Förutsättningar för bevarande

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenväxta betesmarker.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel.
- bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Området ingår i det nationella bevarandeprogrammet för odlingslandskapet.

LINDERÖDSÅSENS NORDSLUTTNING MED VATTENDRAG (N 61)

Representativt odlingslandskap i skogs- och mellanbygd med lång hävdkontinuitet och förekomst av naturbetesmarker. I den öppna utmarken återfinns art- och individrika växtsamhällen. Vramsån och Mjöån är mycket artrika vad gäller fisk. I Vramsån förekommer flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla och jättemöja. Linderödsåsens ädellövsskogsklädda nordostsluttning är näringsrik med goda fuktighetsförhållanden.

Förutsättningar för bevarande

Odlingslandskapet

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenväxta betesmarker.
- Områdets naturvärden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledning eller vägdragningar.

Skogen

- Bibehållen hydrologi och bevarande av ädellövsskogen är en förutsättning för att skogsmarkens naturvärden på sikt skall kunna bevaras.
- Områdets naturvärden kan påverkas negativt av spridning av gifter eller gödselmedel, omförning till barrskog, dikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Vattendragen

- Pågående markanvändning får inte avsevärt förändras.
- Områdets naturvärden kan skadas av ingrepp som kulvertering eller förändring av vattendragens sträckning eller bottenprofil, vandringshinder och vattenreglering, vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av främmande öringstammar och skogsavverkning längs vattendraget.

Förslag som berör riksintresset

Två mindre tätortsnära ytor i Degeberga, kan komma att prövas för gles bostadsbebyggelse på stora tomter, i anslutning till tätorten. Dessutom föreslås att husbilsuppställning kan komma att prövas inom riksintresset. Föreslagen plats anges som ett utvecklingsområde, vilket innebär att eventuell prövning sker i ett längre tidsperspektiv. Förslagen bedöms ej medföra påtaglig skada, då de utgör en procentuellt liten del av riksintresset, är belägna i anslutning till tätorten och inte utgör något hinder för tillgängligheten till riksintressets värden.

Ytterligare ett utvecklingsområde föreslås utmed Vramsån i Tollarp. En viktig förutsättning för eventuell exploatering, är att naturvärdena bevaras. Utbyggnad bedöms kunna ske utan skada riksintresset. En projektering inom föreslaget område, kan om den utförs på rätt sätt, säkra naturvärdena och stärka riksintressets värden.

Ovanstående förslag kommer att genomgå en noggrann lämplighetsprövning innan något beslut fattas.

Ytterligare skydd som berör området

Naturreservaten Forsakar med Lillaforsskogen, Maltesholm och Dunderbäcken. Områden av riksintresse för kulturminnesvård och riksintresse för friluftsliv och för rörligt friluftsliv. Natura 2000-områdena Forsakar-Borråkra, Maltesholm, Stackedala, Dunderbäcken, Klintabäcken, Mjöåns dalgång, Vramsån och Søndreklack.

LYNGSJÖ (N 62)

Representativa naturbetesmarker, öppen hagmark, med lång hävdkontinuitet och förekomst av art- och individrika växtsamhällen. Lyngsjön är en liten grundvattensjö utan nämnvärda ytvattentillflöden. Grundvattnet som når sjön med omgivningar är kalkrikt. Kring sjön finns våtmarker med högt värderade fuktängar. Här finns också inslag av topogena kärr. Vegetationen är värdefull på grund av den kalkrika marken.

Förutsättningar för bevarande

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.
- Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt.
- Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel.
- bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Naturreseptatet Lyngsjö äng. Området ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Våtmarkerna runt Lyngsjön ingår i myrskyddsplanen för Sverige. Natura 2000-området Lyngsjön.

MOSSLUNDA (N 63)

Odlingslandskapet har lång hävdkontinuitet och en rik förekomst av naturbetesmarker. I den öppna hagmarken återfinns en variation av art- och individrika vegetationstyper.

Förutsättningar för bevarande

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel.
- bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Området berörs av riksintresse för flygplats och för totalförsvaret. Ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Natura 2000-området Norra Mosslanda.

HELGE ÅS NEDRE LOPP MED ARAS-LÖVSSJÖN OCH HAMMARSJÖN (N64)

Representativt odlingslandskap med lång hävdkontinuitet och rik förekomst av naturbetesmarker, även slätterängar förekommer. På sötvattenstrandängar och öppen hagmark återfinns art- och individrika växtsamhällen. Stinkpaddan, som räknas som sårbar, har här en av sina få lokaler. Området är en mycket viktig fågellokal för stora mängder vadare (flera hotade arter), gäss och änder.

Förutsättningar för bevarande

- Området påverkas negativt av kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller botenprofil, vandringshinder och vattenreglering,

vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, pesticidanvändning, tungmetallnedfall eller utsläpp, överfiske, inplantering av främmande öringsstammar och skogsavverkning längs vattendraget.

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, slätter, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement.
- Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.
- Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.
- Områdets naturvärden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledning eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Naturreservaten Fredriksdalsviken, Näsby fält, Isternäset, Håslövs ängar, Rinkaby och Horna ängar, Hercules, Hovby och Egeside. Ramsarområden, Hammarsjön ingår i Myrskyddsplanen för Sverige. Natura 2000-områdena Araslövssjön, Hammarsjön, Vittskövle driva, Torsebroparken, Prästängen, Lingenäsen, Västra Fäladen, Helge å och Vramsåns mynning (habitatdirektivet) samt Vramsåns mynningsområde, Araslövssjöområdet, Egeside-Pulken-Yngsjön och Hammarsjöområdet (fågeldirektivet)

KUSTEN ÅHUS-JULEBODA (N 65)

Flack sandkust med sanddyner och innanföriggande flygsandfält. Lavtallskog nära havet och tallskog av lingonristyp in mot land.

Förutsättningar för bevarande

- Naturliga strandprocesser får fortsätta verka utan störning genom ingrepp på stranden och i vattnet.
- Inom dynområdena vid Äspet, Gropahålet och Friseboda-Furuboda ska ingrepp i terrängformerna undvikas.
- Vegetationen innefattande skogen ska få utvecklas så fritt som möjligt.
- Området bör skyddas från schakt, täkt, exploatering med mera.

Förslag som berör riksintresset

I Åhus föreslås ett område för bostäder och eller verksamheter på Äspet, som angränsar till riksintresset. Eftersom området också omfattas av flera andra intressen, måste eventuell byggnation ske med stor varsamhet till omgivande intressen samt tillgängligheten till dess värden.

Ytterligare skydd som berör området

Naturreservaten Äspet, Gropahålet och Friseboda. Landskapsbildsskydd. Riksintresse för friluftsliv, för kulturmiljövård och för kustzon. Natura 2000-områdena Gropahålet, Södra Äspet, Friseboda och Äspet.

Ställningstagande

Kommunen godtar riksintressets avgränsning och avser att undvika åtgärder som kan innebära att riksintresset påtagligt skadas. Riktlinjer och fördjupade studier för hur ny bebyggelse bör utformas inom kustområdet, finns i programmet *Det växer längs kusten* (2009). Undantag bör eventuellt göras för åtgärder som är nödvändiga för skydd av bostäder, infrastruktur, rekreation och värdefull natur, till exempel påfyllning av sand utmed stränderna. Detta torde gälla främst vid Tappet-Östra Sand och Äspet. Åtgärderna bedöms kunna genomföras utan att riksintresset påtagligt skadas.

VERKEÅN, DELAR AV (N 66)

Representativt odlingslandskap med lång hävdkontinuitet och rik förekomst av naturbetesmarker. I öppen hagmark, annan öppen utmark och på havssträndängar återfinns art- och individrika växtsamhällen.

Förutsättningar för bevarande

- Alla ingrepp i hydrologin måste undvikas.
- Verkeåns vatten måste hållas fritt från utsläpp och annat som stör öringens livsmiljö.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel.
- bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar eller vägdragningar.

Ytterligare skydd som berör området

Kumlans naturreservat. Riksintresse för friluftsliv och för det rörliga friluftslivet, riksintresse för kulturmiljövård, riksintresse för totalförsvaret och riksintresse för kustzon. Området ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Natura 2000-områdena Ravlunda skjutfält, Møllegården och Verkeåns dalgång.

KUSTZON AV RIKSINTRESSE

Hela Kristianstad kommuns kuststräcka omfattas av riksintresse enligt miljöbalkens 4 kapitel 1§ och 4§. Området ingår i kuststräckan från Brofjorden till Simpevarp. Kustzonen är viktig genom sina stora natur- och kulturvärden såväl som genom de stora rekreativa värdena i det havsnära området.

I Kristianstads kommun varierar kustzonen. Den flacka och dyniga sandkusten i söder övergår i norr till ett flackt skärgårdslandskap.

Riksintresse för kustzon innebär att kustområdet ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Natur- och kulturmiljövärden skall ges företräde i planeringen. Fritidshusbebyggelse får endast komma till stånd som komplettering till befintlig bebyggelse om det finns särskilda skäl. Ett sådant skäl kan till exempel vara att marken redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Viss exploatering, kan om det sker på rätt sätt, bidra till att havsnära naturupplevelser blir mer tillgängliga inom vissa områden.

Ställningstagande

All pågående och kommande planering för utbyggnad ska ske i samklang med riksintresset. Tallskogen ska bevaras. För mer information, se "Program för kustens utveckling från Åhus till Juleboda" (2009).

Stranden mellan Åhus och Yngsjö

RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIVET

Riksintresset för friluftslivet ska enligt miljöbalkens 3 kapitel 6 § grundas på särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten.

IVÖSJÖN-IMMELN-RYSSBERGET (F 3)

Varierad topografi och vegetation i gränstrakterna mellan slättbygden och urbergsområdet. Större sjöar inom området är Ivösjön, Oppmannasjön, Immeln och Raslängen med sinsemellan olika egenskaper. För friluftslivet är området av stort intresse genom goda förutsättningar för bland annat båtsport, fiske, strövande, vandring samt natur- och kulturstudier. Goda basanläggningar och leder för både vandring och kanotfärder finns.

KUSTSTRÄCKAN ÅHUS-SIMRISHAMN MED VERKEÅN (KUSTEN) (F 4)

Inom kommunen utgörs området av Linderödsåsens södra del, med backlandskapet kring Degeberga och Maglehem samt ädellövskogar och intressanta vattendrag, samt av den obrutna sandstranden söder om Åhus med innanför liggande dynlandskap.

De goda förutsättningarna för friluftsliv består framför allt i bra förhållanden för bad, kustbunden

Båtar på Ivösjön

båtsport, vandring, samt studier av intressanta natur- och kulturmiljöer.

RIKSINTRESSE FÖR TURISM OCH RÖRLIGT FRILUFTSLIV 4 KAP MB

Kommunens riksintresse för det rörliga friluftslivet ingår i området som i miljöbalkens 4 kapitel 1-2 §§ benämns som "kustområdet från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus". Inom detta områden skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Ställningstaganden för friluftslivet samt för det rörliga friluftslivet och turismen

Kommunen ska verka för åtgärder som kan stärka friluftslivets och det rörliga friluftslivets intressen.

Begränsade, tätortsnära etableringar kan komma att prövas som omfattas av något av riksintressena i Arkelstorp, Degeberga och utmed Åhuskusten. Efter en noggrann lämplighetsprövning. Lämpligheten bedöms utifrån allmänhetens tillgång till friluftslivet, respektive behovet av att mark- och vattenområden sköts och hävdas. Läs mer i respektive avsnitt.

Täppetstranden